

~~ДТЗ-1~~
4

доньс 40 ур.

ОРОДОМ

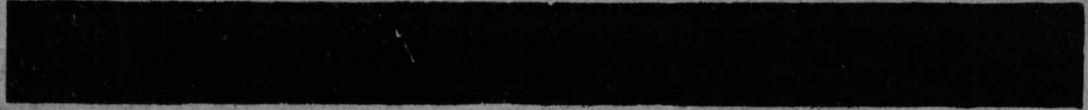
ХУДОЖЕСТВОА ЛИТЕРАТУРА
Ж У Р Н А Л

К О Л Х О З Ы Н Г Ö Р Ö Н Ы

Ф О Т О І С А К О В А Ö Н

№ Јуль 30-öd лун **13-14**
1 9 3 0 в о

СУҖӨДӨЈ

1930-д ВО ВЫЛӨ
КОМІ ХУДОЖЕСТВОА ЛІТЕРАТУРА
— журнал —

ЛЫҖАԜӨЈ

„ОРДЫМ“

Лезёны ВКП (б) Обкомлөн Агитпроп да КАПП.

„ОРДЫМ“-ЫН гижёны комі художествоа література быд комі гижылые (щёщ комі-пермјак-јаслые). Гижё крїніка комі художествоа гижёдјас вылө, щёщ төдмөдө пролетариат нога роч літератураөн.

„ОРДЫМ“ сетө чельдлы література.

„ОРДЫМ“ отсалө гижны бостчыејаслы бурмөдны ассыныс гижансамнысө.

„ОРДЫМ“ сетө бур отсөг лыддыған керкајаслы, клуб-јаслы нүдны јүрдөдчан уж, школајаслы, чельдлы література, быд УЖАЛЫҖ мортлы кокні, міча лыддантор.

1930-өд воын „ОРДЫМ“ кутас петны быд
төлыг ныкыг.

Гіжеан доныс

	Төлыг кешлө.	6 төлыг кешлө.	Во кешлө.
Учреждённөјаслы да організатсјајаслы . . .	— 60 ур.	3 ш. да 60 ур.	7 ш. да 20 ур.
Гражданалы	— 30 ур.	1 . . . 80 .	3 . . . 60 .

НЖ Коми
1-1

Ставмуыввса пролетаріјас, օтувтчօј!

Ордым

ХУДОЖЕСТВОА ЛИТЕРАТУРА
Ж У Р И А Л

РЕДАКЦИЈАЛОН АДРЕС:

СЫКТЫВКАР, ВАДОРВЫВ У., 38
КОМИ ИҢГА ЛЕҢАНИ

„Ордым“ сузօдан дон:

Гражданагы: во кeжлօ—3 ш. 60 ур, 6 тօлые кeжлօ—1ш80ур., тօлые кeжлօ—30 ур.

Учреждeньօјҗаслы да організаціҗаслы: во кeжлօ—7 ш. 20 ур, 6 тօлые кeжлօ—3 ш. 60 ур, тօлые кeжлօ 60 ур.

ЛЕҢО ВКП(б) ОБКОМЛОН КУЛТПРОП
ДА КАПП

ПЕТО БЫД ТօЛЫГЫН օТЧЫД

13—14 №

ЈУЛ 1930-օд ВО

13—14 №

Г.П.Б-ка обяз. экз.

Лнгр. 1930 г.

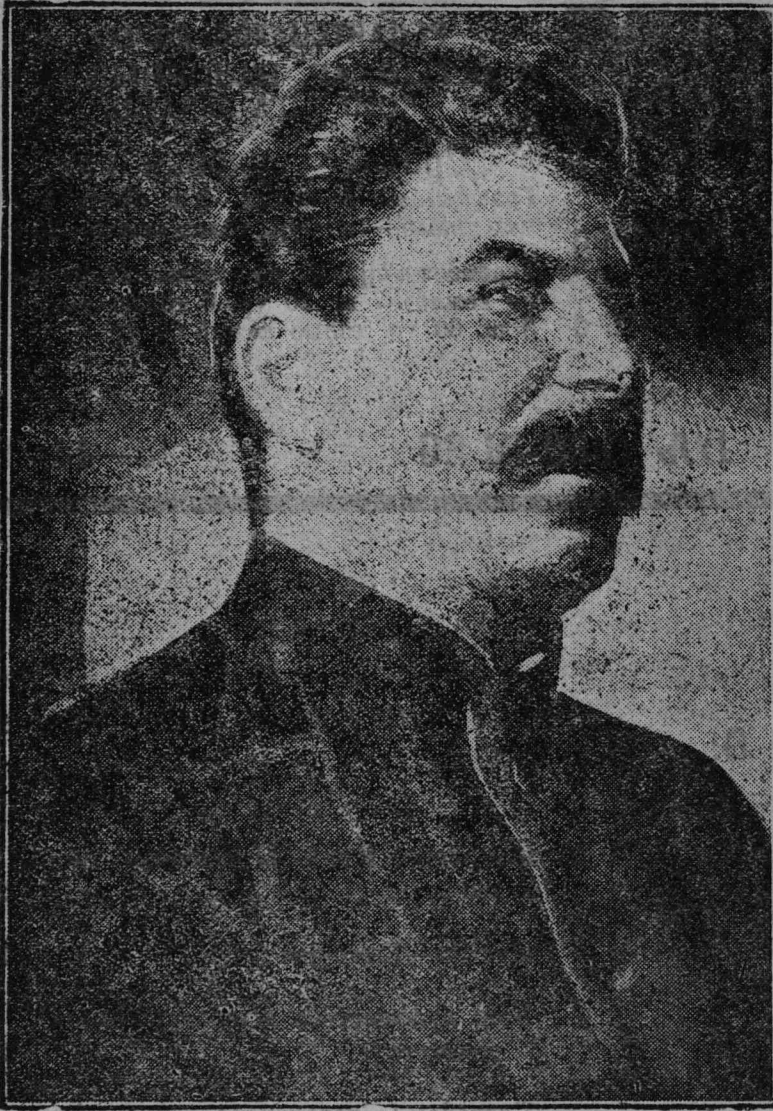
Акт №

21281

ЈУРИДАЛЫГ:

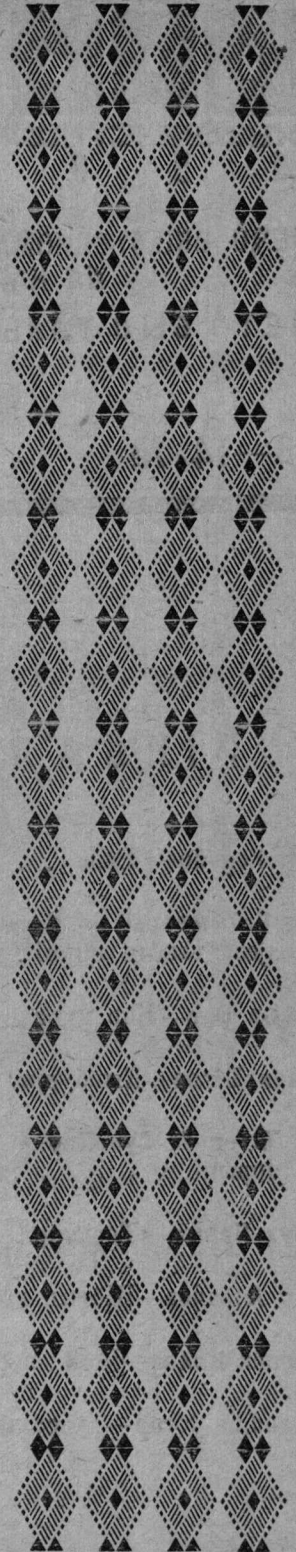
М. Кольцов—Вын	3	Шыладорса Миш — Ыркօдчыны абу кад	21
А. Безыменскіҗ — Партіҗаса XV-օд еҗезд вылын сорні	7	Шудтօм—Кымօрҗас	22
Илла Вас—Бор куза	12	Комі художествоа ліҗература јылые резолютеіҗа	23
Иван Ётов—Кывбурҗас	17-19	Петкօдам ліҗератураօс уҗалыс јօз пօвсօ	25
І. Ётов да Сук Парма—Колхоз му дорын	19	І. Лучев—Мыҗ колօ тօдны кывбур теҗігօн	27
Сук Парма—Трактор	19	Л. Савельјев—Пօе ва	33
М. Ликачов—Шօтын кօрт туҗлаң	20	А. Костромін—Љок зев мојдын	39
Ёкօн Колај—Коді вермас	20		
Сандрік Јогор—Тувсалые	21		

І. В. Сталін

*ВКП (б) ЦК-ын генералнї
секретар*

Оз пукавны оркестрын музыкантјас. Завнавесыс оз торјод заласо стсенасыс. Стсена вылас абу опера ни абу балет. Стсена вылын президиум. Тајо абу стсена. Тајо— трибуна. Тани абу театр. Тани сецдм керка, кытчо җескыдысла одва торма, зев ыжыд странади вескөдлые, зев ыжыд партијалон зев ыжыд ејезд. Некеҗ оз веритчы, мыј тајо пурпурөвөј зев ыжыд струбасо— јукмөссө вөчлөмабе балетнөј четчалом— јөктөмјас выло да тенорди сылом выло.

Залаын оло ејезд. Оло, а оз гөсөит. Он вермы некеҗ мөвпыштны, мыј тајо ејездые чукөртчөма регыд кад кежлө. Он вермы гөгөрвоны, мыј тавун јөзыс пукалоны, заседајтоны, а аски најо разөдчасны да бара-на местаын кутас кышакывны балетнөј велөдчөм, кыз дөра выло рисүјтөм ва бердын.

Ејезд тани оло пыр, дугдывтөг, спокојнөја помтөг. Оло дај ужалө. Кывзө ораторјасөс, ошкө најөс аплодисментјасөн, орјөдлө шыасөмјасөн.

Судтамыс да пастаыс пурпурөвөј јукмөсылон җик помтөм, ыжыдысла. Шөрас сен, ескө, вермис лебавны неыҗыд самолөт. Сөмын мудриттөг, прөстөја вөчөмыс, еурсе бјаслөн шылыд југөрыс, медеанын електричестволөн дивө-код југыдыс матыстөны залемыс мед ылы пелөсјасөс, мед ылы јарусјасөс. Сорни шысө рупорјас кетөны быдлаө отмындади. Быд местаан, пукалан исеан кыссөны кывзан југөрјас. Најө отлаасөны өти чукөрө, ичеҗик кофедра динө, көни микрофон воҗын сулалө да сорнитө морт. Ејезд трибуна выло петөны сорнијасөн. Сорнитөјасөсө шуөны ораторјасөн. Мыңдө, ескө, өни тајо лөбө?

Неважөн-на писателјаслөн вөли мода, гјжны вывти вөсөни мөвпјаса ыгајас „дасөкмысөд со воын ораторјас“, „важ гретсјасеа ораторјас“, „револутсјалөн ораторјас“ јылые.

Сени, граҗича сајын, көни классөвөј тышыс ез-на пөр решајущөј тышө, көни ез-на воны сотсјалнөј револутсјалөн радөвөј схваткајасыс— сени ораторскөј искуствотоыд јона-на вылын ветлө. Сјјө отсалө политикасө нуөдны, сјјө шылөддө, мавтө мистөм шыјасөсө, кыҗи дүховөј оркестр катокјас вылын.

Мјянын, завоҗитчис Ленинсаң да лој трибуна вывсаң лөсыда сорнитөмыд выл пөлөс. Виҗөдныс сјјө җик прөстөј. А збыл вылас— зев сложнөј, дај оз-на быдөнлы сетчы.

Зев мича, стружитөм, лакујтөм кывјөн сорнитыс морт вылад мјян виҗөдөнны шенчөмөн. Мича кывјөн сорнитыс ораторыдыс кывзыејасыд мјян виҗөдөнны сөмын вомвылас. Мукөд дырји кажитчө, мыј вомдорыс сецөмыдлөн зев мистөма мавтөма.

А сетны кө сорнитөмыслы делөвөј сам, јөстыны сјјөс лыдпасјасөн да вөвлөмторјасөн, тајо неөти оз ло большевик нога лөсыда висталөмөн. Большевикјас— кывзыејас шуасы: „гајтөм“. Најө петасын куричны. Зев уна оратор ем, кодјас вөсна җик јөсөмис табачнөј криҗысыс. Најө виставлигөн куриччан инјасын зев уна паширос бырөдисны.

Лөсыд, чорыд, большевик нога висталөмыд пелад тинкөнитөм бөрад оз лебчы јур вемөмыд. Пас колтөг сјјө оз пырмун, оз визүвт чуң костөд кесеан ва моз.

Большевик нога висталөмтө оз ков бөжөдыс кутны думөмыд. Сјјө ачыс колтчө, сјјө зев дыр оло висталөм бөрас. Сен мед вөли мыҗкө мөдпөв шуөм вылө, велөдөм вылө, висталөм— проверитөм вылө.

Та вөсна и сөкыд оорнитөјаслы дасөвајтөд партијездлөн трибунаыс. Сөсаң оз поҗ југитны искустволы вылө ораторскөј искуство пушыра җөриҗөн, оз поҗ мелмөдны куш настөг револутсјалы сетчөмөн, оз поҗ шөјө воштыны уна сөкас лыдпасјасөн резөмөн. Трибуна возвылын, сы гө-

гöрыс i, пукалöны кык сурс бoлшевик. Быд морт тајö кык сурс морт пöвсас бöрјöма кык сурс морт пые-жö, бoлшевикясые - жö дај. Сijö виқö аспыщкас налые мöвпјассö, колöмјассö, налые пöштi дасвітвочöжса быдлунја опытсö. Кык сурс сöветскöј бoлшевик, а со шујгавыв пукаланiнас нöшта кiтајеч, франтсуз, немец, болгарiн, став муыввса бoлшеви́змис, öтик-лаö чуқöртöм революционнöј, пазöдыс да вылпöв течеы став выныс нарүтöм јöз классöн, асланыс медбур вождјасыскöд емöс тани сјезд вылын.

Почö оз тани, тацöм трибунасаң çир-дыштны iскусство вöсна мiчмöдöм ораторскöј iскусство çорiқöн, либö мелмöдны куш пастöг революцијалы сечöмөн, либö шöјд-воштыны уна еикас лыдпасјасöн? Сјездыд оз шенчы лыдпасјасыс ни мiча кывјасыс донсö сijö быдөн вылö тöдö. Сijö çик прöстöја, жујавтöг, öшiбитчытöг јукö-торјöдö сiе тöварсö бурсыс.

Зев лöсыд тöдмöдны кыçи артмö сјезд-лөн да ораторлөн мöда-мöд вылö виқöд-ласыс.

Јитöдыс на костын лöб, артмö либö трибуна вылö петöмсаңыс, либö вiетавны заводiтöмсаңыс кымынкö минут мысчи. Јитöдыс вермö лоны нiмкобасана, скöра, рама, смекајтана, мышкөн бергöд-чана. Сöмын некор тајö торыс оз сулав оратор çин сажын ни нiм сажын теентрал нöј комiтетса шлен ассыс медбур мöвп-јассö сöлöмсаңыс сјездлы вöзјiгөн, вермас залыс адчыны сöмын лöв кöчыд, а беспартијнöј военнöј камандiрлы, коммунист-јаскöд радын тышкасöм жылыс вiеталыс-лы залсаң паныд ыжыд тöлөн локтö оватсија. А кöч пролетариатлөн çорiчыс, партијеч-метталист, кутаскö сijö дыржык нылавны чолöм кыв вiеталигас кнiгаыс бöрјöм кывјас, — јарусјасын кутасны öв-чыны кiјаснаныс:

— Мед-нын кöч ескö бумагатöг вiеталан, кыç верман, лöсыджыка - öд ескö артмiс!

Мукöд бoлшевиксылыс сорнiтöмсö сјезд пыр кыпыд настроеньöдiн кывзас. Партија радејтö Кировлыс четкöј, збој вiеталöм-јассö, Андрејевлыс делöвöј уж жылыс революционнöј кыпыд лунсö, Ворошилö влыс мöдар путкыл нуткылтан мунöмсö, Микojанлыс революционнöј страстносесö.

А кыçи пöсалöны, кыçи лöвöдны лöв залыс став јарусыс, кор трибуна вылö

петö серго, кушöм гажаа бузгö сјездыс, кор ЦКК - са председател, шутка сора пöс сорнынас уекöдчас бoлшеви́тскöј скöр гы-мыштöм костö.

... Сорнiтö Сталин — аплодирујтöм да оватсија бöрын сјезд пыдö вöјö вiеталö-мас, аспыщкас - i.

Вiеталöмыс мунö термастöг, лöна, вес-кыда, нöжжөнiкөн пыр öтарö öдçöмөн да кайöмөн, артыштöмјас дiнас. Таç воелалö гöрајасöд ветлыны кужыс, нырнуöдыс, ныве подувсаң вылö, гöра јылö, лым, вевт-дорöз туј кутыс. Сijö оз термас, оз веш-шöрö ногыс, оз четчав мылкжыс-мылкжö, а виқö вынсö ассыс дај сыкöд мунысјас-лыс, мед сы пыдiи некушöм ногөн ез ковмы бергöдчыны тујжынсаңыс бöр, мед не сiбдыны кытчöкö, мед-кöч мыј лока велöдчыны колан выјöç.

Зев унаöн гiжалöны. Со ортча креслö-ын пукалыс мортыс зев öдјö гiжтö блок-нотас:

„Капитализмлөн противоречијас јосмöм“

„Сöветскöј кöчајстволөн ногыс“.

„Быдмöмлөн сöкыдiнјас“.

Мыјла - нö тајö ставсö гiжалö? Ставыс-öд тајö стенограммаын лöб, кык лун мыс-чи ставыс лöб печатајтöма.

Мед, окота гiжыштавныс. Тацöм олöмыс ем зев уналөн.

Сталинлыс вiеталöмсö не аслыс сама ораторскöј мiчлун вöснаыс окота гiжавныс, а сыпöнда, мыј сен нiнöм абу шуöма куш öнја минут кежлö, нiнöм абу кывзысјаслы пельпыр мунöм вылö.

Сталин вiеталöмјасыс некод оз кöсјы адчыны друг лöмтор. дуракөн ескö лыд-дiены, кодi Сталин вiеталöмыс кушöмкö места куча шуис! „Но, сijö - öд прöста тајö шуис, мед настроеньöдыс кыптыштас. Вывтi варовмiс дај артмiс“.

Ассыс вiеталöмјассö чожа да збылыс кыв-зыны партијаöс велöдöмөн Сталин асвöла-сыс тајөн бостiс ответственносч аслас кыв-јас вöсна, кодыс сещöм щöкыда кутiсны пы-нјавны мiјан öткымын партијнöј фи-гурајас.

Сöкыд iнö вескалöм бöрын најö радеј-тöны шуны, мiјан - пö „тöдлытöг артмiс“, „сы выјöç - пö воi да сijөн“, „случайнö-пö артмiс вiеталöмыс либö докладыс. Случайносч јывсыд полан шыөн зынгöм вылад öнi еща - нiн веритымыд. А öтчыд кöч i веритiс — мöдыс оз - нiн кут бура кывзы-ны сещöм о р а т о р ы д л ы с. „случайнöј

висёмён вишеыдлые“. Medea збыл инас сижё лептыштас пельпомјассё:

—Тажё -нё збылые висталё, али прёста сиз? Дашкё сывёсна висталё, мед сёмын настроенёбё менёым кыпёдышны? Али-нё ачыс настроенё улыш?

Сталин висталёмын тащёмыд абу. Сылыс висталёмсё кывзёмыд, а бөрвылас лыд-дёмыс — век, заводитёмсаныс да помёчыс мыжкё дёверјё вылё.

Тажё дёверјёас, ораторыскё дортчён, воэыс воэё, партёја чожа кыпёдчё вылё, вылё, Тсентралнёј Комитет политёческёј отчет шупёдјасёд.

Кор Сталин висталё: „... сёвет власт ёни мед јон став мир пастаас“, кор сижё щёктё „... нуёдны воэё паскыда наступајтём“, кор сижё победнёја нумјалё: „тажё ёд сёмын тёрёкан, сыыс нёномла повны“, — секі зик пыр потё залаё чукёрмём елек-тричествоыс. Сјездыд оз мёча кывјаслы клопёд кинас, а збыл вермёмјаслы, побе-дајаслы, тајё кывјаснас пасјёмысла. Кажы-јас пыр вылёжык кајёны да воэны ерд вылё, кысань зев лёыда тыдалё бөрё колём кајан тужныс, лёыда тёдчёны гори-зонтјасыс. Сјезд нёмкодасё достёженёјас вылё. Победајас — вермёмјас јылыс вожд-лые кывзёгён, большевизм нёмкодасё ыжыд тёвруён.

Сек весёг он шенчы кёч кык еуре боль-шевик зал шёрё сувтёдёмасё да дыр сылён-ны револютсионёј сыланкыс, ресёг оркестр-тёг. Тауэ колё, тауэ окота. Зик-ёд тапё, ејездлён рёшајтан инас, кор партёја кајё политёческёј олём вылас, муё вылыса чегёмыс, сёмволыд дурдё сёмволён лёём-ыс. Кывјасыд зик лёёны сижё торјён, мыј најё лёёны. „Ленінлён знамја“, кодён по-масё Сталинлён висталёмыс, оз кывјён сал-лутујтёг моз жургы, а зумышён, щёктё-мён тёлалё, мёвкјалё большевикјас вестын. Секі-жё ејезд примитё решенёё политёческёј отчет куэа. Сижё лёна кыпёдчё вывлан гёрд карточкајас гыён. Гёрд картон тыра кык еуре кё сёмын муртса пёра олёны сынёд-ын. Најё зик пыр-жё усёны улё. Сёмын кё воэёдлёмыс колё ассыс тужсё, колё мын-лытём виэ. Кёдён ёвтыштёмён ејезд вёчёс ыжыд шупёд исторёјаё.

—Кодё паныд? Сещёмјас абуёс. Кодё некодарё ез? Абу. Примитёмё ётсёгласён.

А врагјас куэём јона радејтёны ерав-ны тајё „отсёгјас“ вылас! Шылыд, топыд, чорыд вылё паемунёмён, најё увтыр-

тёны ётсёгласё, јединствосё партёјалыс, урчитёны аслыныс, тајё-пё мырдён вёчём, топёдём вёсна. Тащём ёмёј рытывыв дё-мократёческёј режём!

Важ ётлаёдлёј збылыс политёческёј олём-сё Сёвет Сојузлыс заграичакёд.

Государственнёј властыс сенё топёдёмё капиталистјас ичётик чукёр кын. Ужалыс мортлы зев-нён бур пыддё сётёны витур вылё пукавын буржуазнёј газет балаган-ын, сён паскёдёмён виэёдны шлочкёдчана шмонитём вылас, кодјасён јёз сёрам вы-лё коэналёны ёта-мёднысё „рыжёј“ дёпу-татјас да лыдтём партёјалён лыдтём лёдер-јасыс. Политёческёј решенёёјас јылыс ужа-лыс јёзыд сен тёмдёмёны сёмын уж доп чинтём сёртё да капиталист турмајасын надсморщикјас чужјалём сёртё.

А тапё — но-кё, зводётлёј гёгёрвоны, заводётлёј кёч ылёсё артыштыны, кыэ да мыыс артмё дасквајтёд партёјезд вы-лын ЦК политёческёј отчет куэа гёрд кар-точкајаснас жеидёика шеныштчёмыс!

Кымын ёо еуре собраёнё, мында сёрнё, мында збыл чорыд, воеса классёвёј да по-литёческёј тыш пунктёмё тајё шеныштёмас!

Кымын мильён морт, быдсама пёлёсыс: оласног сёртыс, сёрнё кыв сёртыс, кул-туралун сёртыс видлалёсны, крётикуйт-ёсны, мёвпалёсны партёјалыс кык во да жын чёж нуёдёсны политёкасё!

Кымынён жертвујтёсны сывылё асланыс ужалёмён — ударнёј брёгадајасын, асла-ныс олёмён — Маёчжурскёј полё вылын. Кымынён видлалёсны — прёвёрајтёсны ЦК-лыс ужсё асланыс олём вежласёгён, пы-рёмён, петёмён да бара колхозё локтёмён!

Кымыныс сувтёдлёсны сёрнё — вескыд абу партёјалён геёнеральнёј тужвёчыс — кёрајас журтыын і Академёја наук кабинётјасын! Сувтёдлёсны не прёста, чёв олём вылё, а пёса, сёлёмсан, ёд геёнеральнёј тужвёчыд сёэтысё мед ловја инас, олём шёрас. Сы куэа бертлёсны, мукёд дырјё журнас і вёр-нас, вужсё важ, нарчётыс класслыс!

А мынё тас ставёмыс артмёс?

Артмёс — беспартёйнёј важ учонёјјас, партёјаёс да сылыс штабёсё признатёны зев авторёчётнёј, ставсё вымёв кыпёдыс вынён. Артмёс — Аэија — шёрса пустына-ыс жынвыёј грамотнёј дёхканјас нуждём-ны кёнысё партёја дёно — пемыдлуныс да невежествоыс виэёс дёно. Артмёс — робо-чёј класс прёветствујтё ЦК-лыс политёчес-

көй отчотсө вылые вөчөм зумыд гiгaнт-заводжасөн.

Артмiс —векыдвыв оппозитсiяса вожд-яслы быт лоi, довжалiг тыр, лажгөдчыны сjeзд воэын, корөыны кайтчан — прөбетан кывяс.

да сещөм кывясыд оз i сурны. Сjeзд скөрмөма, сiжө оз верит.

Абу өмөй шенэымөн, төрыт-на вөлины партийнөй машинаөн кутые вескөдлыежасөн, а талуи повчөмөн туплаеөны сы улыи, көч пропадiтасны?

Абу шенэымөн, абу. Öд машинаыс сещөм, кодбө мiрыс ез-на адэыв. Уна машина, сложнөйөс, jөнбө вөчiс робочөй класс. А мед сложнөйөс, медjон машинасө вөчiс аслыс вылө, инженер Ленин индалөмөн.

Историческөй быдсама укабжасөд, гуран-жасөд, быдсама крутө чоjасөд зумыд өдөн мунд партийнөй машина. Некушөм нурө оз еибды. Пазөдө, лазөдө асулас быдсама пощөсжасө — мед jон танкжасеыд-на jонжык. А кушөма сөпөчнас вескөдлөмсө кывзө! Кушөм дiстеиплиированнөйа куснасө бергөдчан iнжасас!

Но таjө ставторjыс вермө лоны сөмын өтi условjөөн. Робочөй класс машинасө лөсөдiс сөмын өтi нырмунны. Муртса -на көч заводiтласны рул дiныи сулалыежасыс бергөдыштны сiжө мөдарө, бергөдны бөр капiтализмлачө — ленинскөй машиналөн рычагжасыс асныс шыблалөны бөкө мыжвөчыс лотсманжасө, сетчө, улө, колөса улас!

Көртжасөн чiрдалөмөн, бiжасөн jугжалөмөн, шочiника председател көлөкөлчiкөн звөнiтышталөмөн ужалө төдтөмжаслы да врагжаслы гөгөрвотөм большевiтскөй ыжыд машина пурпурөвөй jукмөсын. Бвлаас, jул төлысө, jоран шондi улыи ызгөМөскуа, пыр iсковтө jөзыс. „Гранд -отелье“ плөщцаасө вужөнны iпдстранечжас, вiчөдөнны „большој театрө“ пыран iнын лужвиэан лента вылө да автомобилжас куч рад вылө.

Кыч-нө вермас гөгөрвоны төдтөм лiбө враг партийнөй машинасө, кор веег оз гөгөрво большевiежаслыө таjө выл, чiстөй „паккарджасө“ „бjуйкжасө“, „форджасө“. Вөсса автомобилжастө заграничаны зев өмө-

ла нөбөнны, быдөн лыддөны буржыкөн лимуэиначас—сiжө вевтулын лөсөдсajөдчыны зерые, көзыдыс, жарые. Тапi -көч i зев көзыд климатыс, а нөбөнны сөмын вөсса машинажас. Донус-өд поштi өткод.

да, донус поштi өткод, даj климатыс көзыд. Сөмын автомобилөн ветлыс большевiк буржыкөн шуас вөсса машинасө, көч сiжө i донднжык сувтас тупкөсасыс да. Лебэыны өдjө, дона, jон американскөй машина вылын гуранөс-мылкjөс тужөд—зев окота, сiзi i вежыд петө. А пукавны гөгөр тупкөса стеклө көрөбын, да нөшта ва да зеркала сенi —оз туж, нiнөм вылө. Мед көзыд, мед зерө. Мед полтө jia төлөн. Сөмын мед өдjө мунны, мед сөз вөли сынөдыс, мед ез вөвны етенжасыс —мед вөли вөсса. Тащөмөс вкусжас, тащөм „стиль“

Врагжас зев өкыда гөгөрвоөны большевiтскөй сөйлтө. Веег көч сетан сылы дае лөсөдөм формула:

$3 P + A. D = \text{Ленинизм}$.

Ti, ен гөгөрвоөй, театральнөй плөщцаас мөдар бокса iностранеч? Со колөкө:

Роч революционнөй размах да сы дiнө содтөд американскөй деловитөсч.

Нөшта гөгөрвоанажыка:

„Роч революционнөй размахсө американскөй деловитөсчкөд өтлаөдөмын—тапi ленинизмлөн суыс партийнөй да государственнөй ужын. Сөмын таногөн өтлаөдөмыс етө мiжанлы робочнык - ленинечлыс ештөдөм тiпсө, ужын—ленинизмлыс сөйлсө. (Сталин, „Вопросы ленинизма“, стр.166).

Таjө вермө вiставны сөйл jылыс, кушөмын ужалө партија. Таjө төдчө щөц вөсса, но мед быт американскөй, но мед вөли быт вөсса машина колөмын. Таjө ескө унатор jылыс-нiн вiсталө. Сөмын оз ставсө.

Öд сөйл jылыс ноль строчка гiжөмыс кычi гiжөма-на быдса нiга ленинизм jывыс асjывыс.

даj нiгасыс кычi-на ем лыдтөм, партијаөн да классөн вөчөм ленинскөй дела-жас.

Наjө быд боксаы бөстiсны кышө сiжө керкасө кытчө чукортчiс дасквajtөд сjeзд, наjө вылөжык -на кыштөны жужыд сөена керкажас дорые.

Мiхаил Кольцов.

Безыменскіј Јортлөн партіјаса XVI-öd Ејезд вылын Горњи.

Јортјас, көт ег ејездыввса трибунасан, а „Правда“ газет листбоксан, меным ковмывліс-нін сорнітны ејездыввса сорніјас куҗа „Мамаево поболше“ кывбурѳн да Томскіјлые кывбертасјасө тöрытја відлалөмөн, кодјас, дерт, вöліны не сöмын кывбертасјасөн, а петкөдліс вескыдывв кежыяслые мањовр.

ЦК доклад куҗа прімітөм резолютсја, коді допјаліс шöщ і ЦКК-лые уҗсö, зев ыҗыдтор партија історіјаын, сотсіалізм стрöітан уҗын воҗө вылө мунан знамја, воҗөвывса классөвöј коејас да вермөмјас індые.

Талун ме көсја сувтлыны частнöј сорні вылө, пролетаріат нога література јылые. Вöчны тајөс ЦКК доклад куҗа колананін нöшта сы куҗа, мыј болшевик нога аскрїтїка, кодінвескөдлөныцК да ЦКК, нуөдны колө мїјан быд уҗын, торја-нін колана пролетаріат нога літератураын. Ме тані ејездлые віҗөдөмсö көсја бергөдлыны, сы вылө, мыј пролетаріат нога література јылые вісталөмөн, кодөс ті тані кывлід, вісталөмөн, көні вöлісны уна бурторјас, мыјлакө җікөҗ вöлі вошöма аскрїтїкаыс. Ејезд еїө вісталөмас ез кывлы крестанскöј література јылые вескыда вопрос пуктөм куҗа, коді зев матын да зев дона пролетаріат нога літературалы; ејезд ез кывлы пролетаріат нога літературасö реконструктсја нуөдан кадлан чорыда бергөдны колөм јылые. Ејезд ез кывлы паскыдҗыка опасностјас петкөдлөм, кодјас емөс пролетаріат нога літератураын. Гашкө поҗө вöлі - і некаҗтывны „Рождение героя“ Лїбедінскöј повесч јылые, кодөс небыд сөлөма Шкіратов шуö інтелїгенскöј размаҗнайн, гашкө поҗө вöлі - і некаҗтывны тајө повесч јывеыс, коді јöзөдө зев ыҗыд опасност пролетаріат нога гіжыяслы гöгылтчыны інтелїгент-

сїја пеїхопанїјаö, сöмын колө-жө вöлі јосмөдны віҗөдөмсö ејездыслые став сөкыдторјас вылас да опасностјас вылас, кодјасөс мїјанлы колө вуҗны, мед ескö бырөдны öніја öдјасыеда реконструктсја нуөдан моҗасые пролетаріат нога літературалые поҗтөмөҗ колөмсö. Такөд шöщ тајө сөкыдторјас вылас індые јортјас вылө, кодјас петöны асланыс творческöј (содта: творческöј!) платформанас, РАПП-са öтторја (содта: öтторја!) літературно-полїтїческöј віҗөн, тајө јортјас вылас, торјөн шöщ-і ме вылө, шыбытöны мыждөм, бытөкө тајө јортјасыс вермасөны пролетаріат нога став літератураыслы паныд. Ме ог лыдды коланаөн вештыны тајө туйтөм (нелөпö) мыжалөмјассö. Ме лыдда бурҗыкөн, пролетаріат нога література куҗа віставны збыл јывоыс, аскрїтїка сертї, талунја да аскїја моҗјас пыдді бостөмөн. Тајө нöшта-нін сы вöсна медколана, мыј уҗалые јöз пөвсые лыддыејас вöчöны гораа да паскыда көрөмјас пролетаріат нога література дінö. Быдөнлы тіјан пыцкыс, јортјас, öні лїбө аскї лоö каҗавны (адҗыны) тајөс.

Со мыј вöсна ме ваї ејздлы поетїческöј рапорт пролетаріат нога література јылые. Ме еска, мыј ејезд оз кут дївітны менö, поетїческöј друҗба болшевикөс, мекө тајө рапортсö вістала сешöм кывјөн, коді меным матынҗык, — кывбурјас лыддан кывјö.

Товарищ с'еза!

Я работник РАПП'а,

Но я прежде всего большевик.

Большевик —

он вилить не привык!

Потому-то

мой краткий рапорт

будет острым,

как штык.

Мы сигналим с поста боевого,
Где напор большевистский жив,
Что на стройке
художников слова —

ПРОРЫВ.

* * *

*

Мощь страны
Днепростроями вздыбив,
Мы крепим
заводские тела,
И по рельсовым жилам Турксибов
Индустриальная кровь
Потекла.

Трактора
в наступление бросив,
Мы колхозным походом пошли
Поротив армий
червивых колосьев —
Сорняковых фашистов земли.
Все в ходу!

И поля и мартены.
Мы творим
Большевицкие чудеса!
И работаем все мы
три смены:

Двадцать
Четыре
Часа.

Мы у жизни меняем устои,
Человека и землю любя,
Этот мир
обновляя и строя,
Переделываем
себя.

Сын республики,
партии,
класса,
Кем бы ни был,
где бы ни был он сам,
Напряжение каждого часа
Отдал стройке,
исканьям,
боям.

Наша партия
просто,
сурово
Миллионы в поход ведет!
Как же мы, —
рабочие слова,
Отозвались на этот поход?
Слово партии верно вело нас!

Есть у нас достижения пера,
У кружков наших
рост и сплоченность,
Крепнут силы
Рабочего ядра.

Есть «Разгром» у нас,
крепнет наш очерк,
Есть «Бруски» большевистских дел.
Есть удары
поэзии рабочей,
«Первой конной»,
«Китайских новелл».

Мы деремся с врагом неустанно.
Мы имеем немало побед!
Но перед с'ездом
хвалиться нам рано:
Нет у нас
превышения плана,
Да и плана-то, собственно,
Нет.

(Аплодисменты).

Аплодировать тут нечему, это очень
горестный факт.

Ломинадзе: Мы правде аплодируем.

Безымянский: Но как же, товарищи,
отвечают некоторые на это?

«Как быть, чтобы задачи пролетарской
литературы не оставали от кардиналь-
ных задач пролетарской стройки? На этот
кардинальный вопрос мы в достаточной
степени ответить пока еще не можем»
(Доклад Влад Сутырина в Колонном зале
Дома союзов, март 1930 г.).

Пусть одни
не имеют ответа,
У других
есть ответ боевой:
И писателя
и поэта —
Двинь немедля в сегодняшний бой!

Ведь у нас и такой есть писатель,
Что, по дебрям душевным плетясь,
На семейные драмы потратил
Силу мысли
и зоркость глаз.

Ждет страна моя
воинов слова,
Танков-мыслей,
идей-батарей,
Слышим мы
взрывы вражьего рева,

Вомынса колхоз гөрө— Фото Исаковлөн.

Залп обреза
И топот зверей.

А писатель,
прочистив винтовку,
Но забыв
о сегодняшнем враге,
Пятый год
примеряет толстовку
Перед зеркалом
«Последнего из «Улэге».

Самокритика, втузы, бригады
Рвут старье на советской земле,
А писатель забыв баррикады,
Нам рисует
Любовные разлады
Бюрократов
из «Фабрики Рабле».

Сын республики,
силы утроив,
Бьет вредителей, бьет кулака,
Каждый день
нам рождает героев
Дмны,
шахты,
колхоза,
станка.

А писатель,
родной без сомненья,
Нам в «Рожденьи героя» принес
Расклюявленные
размышленья
Над проблемою женских волос.

ГОЛОСА: Правильно! Аплодисменты).
А иные
честнейшие сознались,
Говоря о других и себе,
Что, мол,
действенный САМОАНАЛИЗ
Нам дороже,
Чем преданность борьбе.
«Отсутствие у коммуниста действительного
самоанализа не может быть подменено
никаким иным психическим свойством; ни
мужеством, ни преданностью революции».
(Ю. Либединский).

(СМЕХ).

Преподносят нам
умные речи,
Что, мол, учит нас жизнь сама:
Непосредственность
Первой встречи
Нам важней
большевистского ума!

«Тайна искусства—в воспроизведении самых первоначальных, самых непосредственных ощущений и впечатлений» (А. Воронский. «Искусство видеть мир»).

«Непосредственное впечатление—это «онова искусства». (Ю. Либединский. «Творческие пути»).

С Пильняками мы драться сумеем
Вместе с братьями
из «Налитпосту».
Но по этим
враждебным идеям
Будем бить мы
начистоту.

Ведь от этих идей

писатель,

По проселкам душевным плетясь,
На семейные драмы потратил
Силу мысли
и зоркость глаз.

Вот поэтому
мы не готовы.

Вот поэтому
мы и слабы,

Батарей
Пролетарского слова
Не хватает в окопах борьбы.

Кадры РАПП-а
упорны и стойки.

Но для битвы идущих лет
Нет у нас
боевой перестройки

И пока
Наступленья нет.

А вдали,
Боевую идею

Взяв язвительным словом в штыки,
Цветом «Красного дерева»

Преют
И Замятины

и Пильняки.

А рядом
«перевальское» слово
Разливает мещанский яд.
«Молоком»

Буржуазной коровы
Гуманисты рабочих поят.
(СМЕХ)

Есть союзники в нашем деле!
Есть помощники,

есть и друзья.

Но, пока мы для новой цели
Перестроиться не сумели,
Нам успешно вести их
нельзя.

Пусть иные наморщатся хмуро,
Но,

товарищи,
ближе к боям!
Большевицкую
литературу
Надо вырастить
Большевикам!

Не теряя ни дня, ни часа,
Надо звать,

чтобы слово ее
Было мощным оружием класса,
А не психологическим
Нытьем.

(Аплодисменты).

Чтоб, не врывшись в душевные крохи
Наш писатель всем сердцем проник

В гущу стройки,
борьбы

и эпохи,
Как строитель,

боец,
большевик.

И «Разгромы» и «Тихие Доны»
Нам нужны.

И лирический стих.
Но писателей нашей колонны,
А не ряд марксовидных Толстых.

РАПП — не клуб! Это армия Слова!
А страна

в наступленье идет,
И для времени
боевого

Нужен слов большевицский пох сд.

Значит, армии этой
людям

Надо дать
боевой приказ.

Человека
мы не забудем,

Но и в нем
Мы покажем КЛАСС!
Так следите, товарищи, зорко,

Чтоб писатель
не сбился с пути,

Не копался
у дней на задворках,

Не застрял бы
 в квартирной клетке.
 Чтобы жизнь не давал он убого.
 Чтобы вскрывал он
 не внешность,
 а суть!
 Чтоб его
 столбовой дорогой
 Был бы только
 Наш ленинский путь.
 Чтобы зубы критических шавок
 Не кусали
 идущих вперед,
 Чтобы камни стаетек шершавых
 Не бросали
 С литпостных высот.
 Чтобы армию слова мы дали
 В наш СЕГОДНЯШНИЙ день боевой.
 Философы
 сей мир об'ясняли,
 Мы идем
 переделать его!
 Пусть,
 на-страже строительства стоя,
 Пролетарскою силой силен,

Наш писатель идет
 В гущу боя
 Рядовым большевистских колонн.
 Знай нас, Партия наша! Веди нас!
 Наше слово тебе
 и сердца!
 Мы
 За их боевую партийность
 Будем биться
 до конца.
 Мы — участочек стройки и боя,
 Но великое знамя у нас:
 Прежде всего —
 Партия,
 Класс,
 А потом уже все остальное:
 Мощь рабочая вздыбила время.
 Ты, наш с'езд,
 этих сил торжество.
 Да живет
 большевицкое племя,
 Знамя,
 путь,
 и победа его!
 (Бурные аплодисменты).

Бор куза...

I

Бор куза пощөсјас вомөн
Лөн вакод еу мујас сајө
із вивті қолгыс ју дорө
Унаөн чіг өткод кајам.

Пурысын мөсјас.

Розјалө еу.

Шондіыс өзјө.

Кашкө лөн му.

Бытөкө шыријас.

Торөодам.

Куз еу пөвсын кореурө

Тыдыштілө јурным.

Сөлөмын — лун төв.

Варовө.

Ужнымөс гаралам:

„Ме вт лун піновті

Купеч Педөрлы —

Сетіс кыз ур.“

„Мі пөс кералім...“

Мі еумөд кулым...“

Сөкыд уж... мед...“

Сералам.

Ек! быдөныл мјанлы

Тырмө вөлі ужыс!

(Кулаклөн челады

Мјанкөд оз вөлі ветлы).

Тыдовтчіс вөр.

Вөр дорын шор нуқөс.

Қолгыштө, жургыштө шор.

Гөгөр лөн, гөгөр нор.

Сөмын јөс гөлөсным мјан

Паскыд ыб гөрб вомөн

Вөрпујас піө

Чивлас,

Чікышпөн лебчыштлас.

Мі қөлабе,

Мі гебјас...“

Талун мі сөкыд ужыс мынім!

Мі багатырјас!

Вот јукөам да

Қутам ворсны

Јон јөзлыс

Вылті лебалөмсө.

Лун вылын веж турун вылын

Челадылөн ворсөм шы кылө:

Лечыд гөлөс,

Гажа серам.

Візыв шор қолгө,

Візыв шор мојдө.

Зөм кыркөң горулын

Со рөма вөнөн

Чікласө - мукласө

Шікөдө туј.

Термасө, термасө,

Ізјаскөд вермасө...“

Шор вылө кыркөщөан

Вылөсан өшөдчөм

Кыз

Козпу лыс.

Норөвтчөм.

Лапјасыс қормөма - е.

Зумыша візөдө

Пөлатөсан пөлө

Веж гын вивті гөгласыс

Шөгјас вылө.

Ывлаыс өдја пывөан.

Пөрөм лыс вөстын жумгөр.

Пастөмө... кыркөң јывөан

Чөтчалө зон посөсі сетчө.

Сералөм, пулскөдчөм, увгөм.

Гөжөа лун лебчыштіс

Егө і аңылөј.

Увтасміс шонді.

Мөс жыңнап клөнгө.

Кад мунны гөртө:

Сөрсөн - бөрсөн

Су пөвсті

Шыријас унаөн

Мунам.

Сорытам аския

Уж јылыс...“

Төдвылам —

Јосө сөләмам сущіс:

Борјө еурі паныд

Пөдө Анө,

Чарлаа, мешөка,

Турунла мунө.

Віөталіс: Клавді Степө - пө

Чөтчыштіс ваө,

Ежваө, мед ж ужыд јірас...“

Сөләмным ыркөмүлі ставнымлөн...“

Клавди Степö
 Мекöд щöщја
 даскујим арöса зон.
 Батыс сылөн вöлі — звер,
 Чельадсö ужöдö
 Ва кыскалан көбыла ещöн-жö,
 Мыјөн сурö кучкö.
 Ыжыджык вокыс сещöм-жö.
 Мамныс важөн-нын кулöма.

Жугыльтчим.

Жалытам Степöс.
 Пиһалам батсö.
 Качтылам сөкыд ужјас,
 Скөр батјасöс.
 Кодлөн абу сөкыд ужыс?!
 Кодлөн абу скөр батыс?!
 Вот Педөр Ваһалы
 Лөсыд овныд,
 Ужалöны казакјас,
 Ачыс дасвіт арöса-нын да
 Тöв чужјалö ветлö.
 А мијан быдöнлөн вöлі
 Скөр дад,
 Тасма кias,
 Корсурö мышканым
 Инмöдлывлö сijöс.

Ичöt вежөрным
 Оз вöлі тöд,
 Код сijö ачыс
 Тасмаа скөр дадыс...
 Су пöвстi бор куза локтам.
 Чукулöдлам - мукулöдлам,
 Пощöсјас, маегјас, нурысјас, борјас.
 Векныдöс, паскыдöс,
 Чукладе, пельöсö.
 Шондыс пукөис.
 Щöк лантöмаде ставным.
 Шустöм
 Мөвпалам. Мыј жылыс?
 Гашкö сы жылыс:
 Мыјла тащöм олöмыс?
 Көч са мыј жылыс —
 Вежөрным нер на,
 Воча кыв шуны оз вермы.

II

Коркө дыр мыетi,
 Ыли мујастi ветлөм борын
 Чукыла - мукыла борјастi
 Мөдöдчi вөрлаң.
 Пөрөм лыс дорö
 Воны ме кути да чүјми —

Пур вылын.—Фото Исаковлөн.

Абу некущом лыс,
 Лыс пыдди кушин.
 Летчи жу дорё —
 Жу вомон водёма
 Кыз
 Козпу лыс.
 Космёма,
 Шервицё лапјасыс,
 Тушанас помёма јусё.
 Ваыс вомёныс бызгё,
 Кос лыскёс тојлалё,
 Кос лыскёс јоткё
 Кыз гё -
 Лёснас
 Ызгё - ызгё!
 Ек! Коркё ми татён
 Ызгылим —
 Кисём гачаёс
 Зонпосны,
 Посны челаф котыр.
 Кымын во тыри
 Сетысан?!
 Тёдвылын —
 Косиник чужёма Јогор,
 Жугыл синајаса.
 Вёли весигтё сералан шога,
 Медмуса челафдыр јортёј!
 Радејтлин сылыштны.
 Мыјсё вёли он гудрав
 Рочён и комён...
 Тенё паскыд горш
 Сар војна нылыштис...
 Серамбан Семё,
 Тенё кёни?
 Кущом туж талалан?
 Нинёмыс повтом Олё,
 Збыль-ё тенад сёлёмыд
 Абу-ё вескыд кабыр ыжтёмыд,
 А јур ыжтёмыд!
 Багатыр Рёман,
 Киповнад мивоккофдемтё
 Те вёли верман.
 Тенё ме ег ацыв комён,
 Вартчёмыдла тенад кокыд
 Сапёгёмыс сёджык.
 Кисём лёз гач да
 Кичтём сера дёрём —
 Вот немёвёјја туалетыд!..
 Туж вылын рекрутјас,
 Гудёк вазгё.
 Аски нуасны
 Начкыны тјанёс
 Капитал ним куца.
 Сикт и презд уцё и уцё.
 Уна мёвп

Бергаліс јурын...
 Кыркёщ дорын пукалігён.
 Шонди вёр сажё пырис.
 Пёрём лыс шојыскёд
 Косасис ва...
 Војыс!
 А војыс — еёд са!

III

Рытја шонди...
 Асја шонди...
 Чардби... Гым
 Грым.
 Муыслён лыыс
 Јонтё...
 Бара ме гортын.
 Кајла вицёдла
 Кыци уцё
 Кыз
 Пёрём лыс.
 Поцёсјас.
 Чукул - мукул туж...
 Су мујас вылё,
 Сик вестё,
 Став земла мати вылас
 Лептёма ужалыс јёз
 Нёш:
 „Со теныд
 Муыв буржуј!“
 Воі.
 Туёма ју,
 Ојдёма.
 Ызгё - ызгё,
 Тигрён четчалё воцё...
 Кён - нё пёрём пу.
 Местаыс ез еур даже,
 Визылыс
 Нуёма
 Кыркёщсё сажён.
 Кырёдёма,
 Пырёдёма.
 Ваё
 Кыркёщыс пласт
 Зев кыз
 Быз!
 Гуц!
 Тёкётё ваё ег уе!
 Серамбан Семен!
 Те тани!
 Олан да вылан!
 Ловја-на?.. Кор војин?..
 Семен быдмёма,
 Серјозној лёма.
 Сојдёла.

„Сојос куртчис
Капиталист!..“
Сорнитим дыр.
Сорнитим буржујос,
Коммуна, война...
Кушом мем кышды вөлі:
Семенлөн восеёма еин —
Сіјө адзёма, сіјө төдёма
Кіас тасма кутыс
Җвер чужома
Ғадсө...

Совет му ыңлө
Зырсис муыв буржуј.
Меным і Семблы
Вөлі өтї туж —
дорыны Совет му,
дорыны асыным ғадда кі...
Семенлөн морбас
Ыпјалис бі.
Сојдөла Семен
Чукөртис парвїа,
Гїжеисны Гөрд гвардїаө

Мырысө јөзлөн
Кабырыс көрт,
Гөрд
Јежыдөс
Вөчїс пус-пас.
Серамбана Семен
Геројөн усёма фронтын,
Багатыр Рөманөс
Јежыдјас сујисны рыө.
Унабн челадыр
Јөртјасөј пышкыс
Пуктїс совет власт понда
Јурсө.

Кырыш чукөр
Куркїс, куркїс...
Но вешдөр.
Мырысө јөзлөн
Кырымыс көрт,
Јежыдөс пус-пас
Вөчїс гөрд.

IV

Паскыд ыб,
Помтөм ыб.
Шылыд - мошды
Мышку выв.
Пошдөс еер нї,
Мажөг јыв,
Нынөм абу,
Вор нї межа!

Id i су.
Му, му, му!
Абу ежа.
Шылыд шыл.
Сїксаы вөрөз
Өтїк јөрөд!
Син оз суз...оз.
Колхоз.

Уна во мысї
Ме бара гортө вої..
„Пөрөм лыс“ дорө кајї.
Су пышты бортї ог уј —
Шуыгө веекыда туж.
Вїза олан,
Езыс серамөн
Җолгыс јол!
Олан - вылан, челадыр гаж!
Бурлун, сөлөм жугылтан мөвнїяс
Здравствуж, бузгыс ва і гым!
Вїза олан, челадыр вежатор!
I... вїза колан!
Чолөм тең, чарла, мөлөта
Шондї!

Кытөні местаыс
Кыз козпу лыслөн?
Ез југды,
Ветлөдлї
Кывтыд і катыд.
Пошдөс нї мајөг,
Некушдөм пас
(Важөн вөлі төдмалан
Пошдөсјас сертї).

Бузгөм шы кылө.
Мөдөдчї сетчан:
Вїздөда:
Совквїзө
Кыштөма
Мельнїча.
Тувсовја серамөн
Выл өтеңјас
Ваксөны.
Ме шенча...
Муркөдө - зуркөдө
Ізө.
Ме венча,
Ме споружтны кута,
Ог сетчы —
Есїјө, медумыс, керјис,
Кодї медкыз,
Сїјө сокрїстос,
„Пөрөм лыс“!
Мельнїча вылын
Гөрд дөрапас.
Мельнїча тыр
Ізөдчыөјас.

Сындыс потіс,
Збој сылом пегіс.
Шунгө шы
Шылдөдөм шылым шылы вывті,
Молдөдөм молым мол вомон:
„Вескыдлаңо кежые дорјө,
дорјө ружтө кулакөс.
Ылө кулакјасөс зорјав,
Аслад уңөн олыс јөз!
Сылыс чікөз кыскам өісө,
Вөчам олөм вельсө выль.
Тільсө-пессөсөјас, ас кіөн
Мөвпјассыным вөчам збыль!
Тільсам-пессам шотчөг төдтөг,
Немным почалөма сој.
Сөшөм өбкыд овны өткөн —
Шыгјөн уңав лун і вој.
Колхчөнікјас мі збој војтыр
Течам өтүв олан ног.
Вескыдладор шыбел мојдө:
Колхозө- пө кулак кок!
Зіль торкны кулак быдног,
Піңсө јірө гең да гең,
А колхозным мјан быдмө,
Тырмас мјан вын і ещ.
Ужлыс воелассө мі содтам,
Панјам Америкаөс.
ВеКаПелөн знамја вот тан
Кын кутам мі збој јөз“.

Веж луд вылын
Җолгыс јол пөлөн
Тільсјалө
Езысөн
Челаф сорні.
Сіјө-жө луд вылын
Сіјө-жө ежа.
Тырыс
Гөрд галстуга
Војтыр,
Посні котыр.
Екскурсіја —
Мельніча відлыны.
Луд вылын челаф.
Тажө мі?
Кыг во сајын
Татчө кайлім!..

Котралөј социализма
Му вылын!
Капіталізмлыс нещкөј
Медбөрја вужјассө!
Сіјө кулануң выјас
Јона-на чужјасө.
Гөлјас і шөркодјас,
Өтвылыс
Бөргөј,

Кісид чертө
Ен лөзөј —
Мед он
Шедө
Кулак
Кабыр улө.
Вөлі пөрөм ков.
Өні тан ыңыд
Колхоз-
Лөн
Мельніча.
Повтөм Олө
Колхозын нырцік,
Лад пуктыс.
Ошкөны— шаң-пө зөв.
[Помнітан-вөд
Коркө
Ежваын купајтчігөн
Төкөтө ег пөд,
Җе Јо-
Гор-кө,
Кардорө кывтін!
Повнітан-кулак піјан
Нөјтны кыјөдмаөс.
Віисны ескөн
Сурін-кө.
Төныд вескод!
Өні чорыда
Сулалан кулаклы
Паныд]
Ју дорын,
Шор дорын
Җорчалөны Җоріңјас.
Мельніча вылын
Гөрд дөрапас.
Луд вылын тільскө
Выль сорні,
Выль јөзлөн
Выль сылом
Кылө.
Помтөм јөрөд
Трактор гөрө.
Җарлаа-мөлөта шонді
Өзјө.
Му пукөсөман
Көзөвтөм јөзлы,
Тільсөсө пессөсөс војтырлы,
Мөзмөм котырлы
Шудлун кіетө лөзө.
Нумјалө радлө
Ју дорса із...
Јортјас, мі течам,
Течам социализм!

Выл шыјас

І в а н Ъ і т о в

Ылын,
Сөд, пемыд
Вөр јур вылын
Кыштө
Кык вевсөн
Сім, гымалан
Кымөр.
Төлыс
Јон,
Чорыд.
Јос,

Синулын
Гышкө.
Ва вылын
Веж гыјаслөн
Шыыс
Мөд ногөн кылө.
Пукса
Небыд зер бөрын
Коз улө ме...
Јукса
Паскыд му шөрын
дүмјасөн сек!
Мед
Гымалас,
Чардалас
Оз лапһыт сін!
Оз вермыны
Путкыльты
Ас оланін.
Адчылім,
(А коді
ез адчыв —
кывліс).
Кыз гымаліс
Му вылын,
Шуҗалаліс
П у к о с т і
Пула.

Путемывлім
Кыз топөдны
Кыщө врагөс
Кусыһөн.
Но талунја
Гым
Нөшта-на пым.
Кодлы-нө
Гудөк кизјасые моз
Ме кореала
Выл шыјас,
Талунја
Гымын
Југыд чардбі моз
Ме визлала
да сыла?

Іван Ъітов—комсомолец-поет, тап мi сылые леҗам кымынкө кывбур.
Локтап „Ордым“ нумерјасын доё леҗма ставға І. Ъітов творчество жы-
лыс. Комі ыга леҗанынын Ъітовлөн петө кывбурјас ыга „Сөһчөр“

Олөмө
Суні,
Вуні менам гаж.
Чуксаса
Выл шыён
Вуштыштны
Мыј вөлі важ!
Талунја
Гымлөн шы
Тошыда
Отувтө
Оті бордулө
Врагыле
Кольны куш лы.

Термөдлө,
Мед регыдчык
Кулө.
Та вөсна
Ме отсаса,
Та вөсна
Была.
Та вөсна
Чуксаса.
Та вөсна
Выл шыјас
Кореала —
Гымала щөщ!

І. Ъітов

Тенад өшиндорсаң

Жачејка!
 Комсомол!
 Тенад өшиндорсаң
 Сыла ме!
 Мед пöлан
 Важкод том,
 Југыд шонди боксаң
 Чижас теd..
 Ме сөмын өти вiнт.
 Чужі, быдмі текöд —
 Комсомол.
 Јон мијан —
 Чорыд пиң.
 Мөртчө көртлы — лечыд,
 Кыптө лов.
 Зев гажа.
 Долыд лун.
 Јара пызјө шонди
 Тајө ми!
 Ми пасјам, моз-жө вун
 Вына зарни шонди
 Быдтө мир.
 Жачејка;
 Комсомол
 Тенад өшиндорсаң
 Сыла ме
 Мед пöлан
 Важкод том
 Југыд шонди боксаң.
 Чижас теd!

■ ■ ■

Пурвылын кывтігөн ми...

Шпыңјалө
 Талунја лун;
 Му вылын
 Розјалө еу!
 Горөдлам
 Отвылыс ми
 Сылыштны, —
 Бур муса пі!
 Чужөмным
 Ставнымлөн гөрд,
 Вітвосө —
 Нольвоө пөрт!
 Зелтыштлы
 Јонқыка сөн —
 Вөрлеқыс

Лөдсалышт өd!
 Оз-на-вөd
 Ежваыс јам;
 Абу-вөd
 Олан ру рам!
 Ордјысам, —
 Кылөдам вөр —
 Котласөз —
 Сетысаң бөр!..
 Став сојуз
 Пастаыс жар,
 Сөлөмныс
 Ставныслөн јар;
 Олөмө
 Пөртөны
 Вітвоса план!
 Бугылас врагјаслы
 Керјасөн сан*)
 Мед відласны
 Мијанлыс вын
 Сојјасным —
 Абу-вөd кын!
 Термасөј
 Кылөдны
 Моз суөд ар.
 Пурјасным
 Полојөd
 Горзө —
 Удар!“!
 Ударнијас,
 Ва вылын гаж!
 Казтивлам:
 — Мыј колі важ;
 Вөd олөмлөн
 Кывјасыс еус
 Пур костө
 Оз-на-вөd ус!
 Оз-на-вөd
 Ежваыс јам;
 Абу-вөd
 Олан ру**) рам!
 Пурвылын
 Кывтігөн ми
 Гажөдчам —
 Серамјас тыр!
 Төвнырыс
 Полөмјас
 Бырөма пыр.
 Оз лыстлы
 Вежгыс
 Косавны пур —
 Оз вермы!
 Он мијанкөd дур!

*) Мөd вариант позө шуны „Сац“).

**) Настројенөј.

ҒИПАШ ВАҢ ДА СУҚ ПАРМА-

КОЛХОЗ МУ ДОРЫН.

дурмас-кө
Төвнырөн ва
Пур божын
Жакөрыс дае;
Лотовщиклөн
Оз лашыт өин!
Шпыңжалө
Талунжалун;
Мувылын
Розжалөсу!
Горөдлам
Өтвылыс ми
Сылыштны,—
Бур муса и!

■ ■ ■

Чужим ми.

Виңтовка кутны
Муртса кужам
Ез еурлы—
Гымавны өтщөщ!
Ми чужим
Чуе, чуе бөрын,
Пемыд вөрын,
Оз кусөд,—
Оланруным пөе!
Ми чужим.
Быдмим
Пурга пөвсын;
Оз повзөд
Ва вылын вежгы.
Мед лептас
Мустөм кисө,
Көрсө видлае.
—Врагјаслөн кушлы!
Мед кучкас
Сынан лоптө...
Оз сүвтышт
Олөмлөн јоө пыж!
Ми пучемам
Возыв төдны.
Чөвтны,
Сынны,—
дај кывны
Олөмлыс јаршы!
Ми чужим—
Овны,
Сывны ловјөн
Ми сүвтим
дорны олан вуж!
Ез вошлы
Прөста вөјдөр—
Патрон коскыс
Талун
Виңны шайт те куж!

Бортөм,
Помтөм
Паскыд мујас!..
Синнад сывјыштны он суз;
Кыз тај тувсов
Ежва туас,—
Јитс
Посөи
Торја мујас
Өтвыв уждөн
Өтвыв муз!
Вежгы
Шепјас вылын ветлө
Ворсө,
Розјө воан су.
Асја шонди
Гажа петө,
Быдман сулы
Вынјөр сетө.
Вынмы,
Вынмы, колхоз му!
Возын ујјас
Ем-на тырыс,
Сөмын
Ем щөщ мијан вын,
Шонди
Колхозө щөщ пырис;
Тыра суөс
Комбајн пырас,
Бырө
Сиктын рыныш щын.

ТРАКТОР.

Талун асывнас
Сиктыс ме адј,
Өнөз адјывтөм,
Щуплөм тујвиз,—
Сиктө
Карса јорт воөма,
Тази
Сижө гижөма ас јывсыс вист.
Көсјө карса јорт
Вөјмөм еикт вежны,
Вины,
Ҡеңкыны гөллунлыс вуж,
Гөрны му,
Мед оз некөр-дын ежмы.

Ҙавда
 Ҙөтчыд моз коккөмө чуж.
 Көсјө
 Варкөдны аскежеа олөм,
 Ҙикөз вуштыны
 Мујаслые бор.
 Пощөс чераңвез важөн-нын колө
 Сиктыс чышкыштны,
 Мукөд јог сор.
 Пөела
 Морөсас тіралө сөлөм,
 Ыжыд, тыдалө,
 Јортлөн вын ем.
 Мунө
 Ҙоровтчөм керкајас пөлөн.
 Пасјө
 Помасө кытөн важ нем.
 Зіла вөтчөны
 Челаф сы бөрые.
 Бығғө шычөма
 Тулысын ном.
 Вөтөд,
 Суөд вај,
 Ҙоліңік гөрые,
 Сіјө челафкөд
 Отщөщја.
 Том!
 Ужлые
 Воөм јорт ловчөдө гажсө.
 Онөз төдлытөм бөреаыс віч,
 Пасјө
 Уна-ө венөма важсө,
 Шүплө
 Туј-вылө
 Көсјылые віст.

Сук-Парма.

Віліе олсавны
 Волькыт да вескыт туј,
 Кызі чышкөт

Ветлі ме неважын
 Туј керан вічө,
 Көдө олсалөны
 Көрт тујлаң јорт.
 Сетчін ужалөмыс
 Пічөмөн-пічө,
 Ужсө бергөтөны
 Соҗна-мөд морт.

Шогмө канава віл,
 Грунт чожа лебө,
 Кістөны вевдөрас
 Гаҗа, песөк.
 Тујыс волкаміс мед
 Езжык вөв небыт
 Тракторрез ветласө
 Топалас сек.

Паскалө, олсалө
 Сыланкыв кыө,
 Сорлаеіс зыкөн
 Гожумса лун.
 Тујлын ужаліссез,
 Горөнжык сылө!
 Уекөтчө уж вылө,
 Ед сувтө дук!

Віл туј пырөтамө
 Волькыт да вескыт,
 Міјө көрттујлаң
 Піскөтам өшын.
 Јонжыка уж бердө —
 Чоҗажык јештас.
 Уж міјан пічө-на,
 Тырмас-на вын!

М. Ыкачов.

ӨШЫН КӨРТ ТУЛАНҢ.

Умөлөс тујјезным
 Ҙем і баітны,
 Муні-кө қобјөтө,
 Тресітө вем.
 Арөн і тулысөн —
 Мунны не петны:
 Ҙатөн да гөппезөи
 Тырөм сөвсем.

Но тујјезтөм кадыс
 Мөдө чулавны
 Кутчім-ні уж бердө --
 Керам кокнөт.
 Віеталім чорыта:

КОДИ ВЕРМАС?

Југыд черөн трінгө гора.
 Зараваыс сөзжык сынөд.
 Кісөө зарні суніс сора
 Небыд езыс шонді кышөд.
 Полдө вежеө мулөн күчік,
 Зіла ердлө гөнкеөд ідшеп.
 Проҗа Степөс песө суңцік,
 Јөжгылтчөма, шырые ічөт.
 Отнас лөткө коңбр мешөк
 Дөмас паета пашна вылө.

Гөрјис, вöлыс — пастöм тешкөд,
доддыс кодрасанкы в сылö.

Степö öтнас гөлјас пыцкыс
Кöсјö сувтны мулы паныд:
„Во-мөд нöшта терпiтышта,
дора ачымöс сек һанöн“.

дор-но „дор-но“ астö һанöн ;
Видчыс, оз мед тенсыйд, пiјö,
Кабырт журтö кулак Ванö,
Он мед веска васап бiö.

Абу Степкөд ставис зыбек,
Авја колхоз быдмö радöн,
Öтыв тувтчö шондi гыкөд,
Долыс ворсö көчан капын.

Трактор щынöн колхоз тыртас
Кулак Ванöс, бобыл Степöс.
Помтöм ебöс эбöм гыркас,
Кодöс сиктлы овны сетас.

ТIКÖН КОЛЈА.

Тувсалыс..

Ме тувсалыс... Ва вылын, зера көч слöt
Лун југыд јитчывлö војыскöд щöц.
Ме ва вылын һекор ог лабсав, ог пов.
Пыр ужалала... ујтöг уј дырјј ог ов.
Јујывсап запаһöз мол вылын пыр,
Кокулын керјасыс кор öтi, кор кык.
Оз мытчыслы берöг... Век ојдöма сöрт,
Сiз унаыс тырлö, кор суткi, кор мöд.
Код оз летчыв ва вылö-оз сiјö тöд:
Һi һужда, һi прöстуда... Уј сылöн мöд.
Мi унаыс услам... сөрт, быдöн оз пöд —
Щем мол пöвсыс кыккö да кыптивлам бөр.
Мi ештöдам... Кытчöз оз медбөрја кер
Ас местаас меситчы... Ужалам век.
Мi пурјасам лунын i војјасын щöц.
Код мiјанлыс ујсö оз артышт, оз тöд?..
сөрт, тулыс чöж ветлiгөн мысö он пык:
Кор учтöм, кор кынман, кор кынöмыд щыг.
Мi вердтујын сiјөн, ег арталöј-ды
Мi һасөйтчам: лоас бур олöм, бур кад.

Сандрiк Јогор.

Ыркөдчыны абу кад.

Олөм лад вежiгөн, выл олөм течiгөн,
Социализмö кор һуждөдө пос,
дон көртөн дышјассö жалиттөг, сөтиг моз,
Чорыда лыбöдам кулаккөд көс.
Абу-на тырмымөн сөлөмјас пузöма,
Уна-на виқöдö бокысап сек...
Кодкө-пö вöчас мед... кi-кок-пö музöма,--
Һаргöны, зыпгöны, помтöма век.
Кадјасөн вижöдтöз дöзмылан, скөрмылан,
Вöлыптны пелдинас лептыслас кi...
Коркөјас жал сорөн мукöдсö көнөртлан:
Мыј бара оланныд тақисö тi?
Кыз-нö он дöзмы сек, ујас кор вугралö,
Кыјöдö дыш понјөн пышјыны пыр,
Чүжөмсö „дојмөмла“ со чукыр һукралö,
„Сöкыда висөмөн“ һужкөдö ныр.
Јöз сөкыд кад вылас вомтырнас һумјалö
Шешјалиг чүжөмсö, вешкыртлö вом.
Чайтлан-һин — тақикөн һуммунөм вужјалис
Чайтлан-һин — һаргөмлы вома пом...
Оз-на-тај, буракö, сөдпонид гөрдöдлы
Он-на тај сөлөмеыс лок буссö веж.
Оз-на тај, сөлөмеап дыш вылö горöдлы
„Вешјы, вај, тујшөрөыс, бокöжык кеж“...!
Итөгсö арталiг, бурлунсö мурталiг,
Чайтлан-һин орсөр оз вај...
дугдан-на колнытö!.. лöзöдтöз скөралин
Корас-на сөлөмеыс медыжыд паж.
Адзö-öд, пöс кiетö, зелöдчö морт
Олөмлыс сөкыдсö кыскiгөн пыр...
Мыј сөкö отсытны?... вајы-пö, јорт,
Пондылам öтвылыс бертөвтны мыр...
Быдөнлы гiжөдсö сiја ме сөлөмөн,
Быдөнлык, одјаслөн гырктырыс дыш,
Кодјассö һылөдö олөмсö виқöдiг,
Кодјаслы пырöма дыш висөм пыш.
Кодјаслөн сiнбөжөн кыјөдө уј вылö,
Кодјаслөн јöз вылö еповтө уј.
Быдөнлы щөкта ме:— виқöдлы та вылö,
Гөрдöдас чүжөмыд — те щöц дыш вуц.
Абу кад һекөдлы ыркөдны нырпомтö.
Олөмас пүмөдö воелалö кад,
Выл олөм течiгөн һужкөдны кыппомтö,
Виқöдны дастөмтор... оз боет сiз лад
Радјасас сувтны щöц, ужавны сөлөмеыс
Һаргытöг, векшастöг, дузјавтöг вај,
Оз понды гөрдөдны помкатöг чүжөмыд,
Јöзыс кор јуклöны олөмеыс паж.

Шыладорса Мiш.

К ы м ө р ж а с

Муртса-на савкнiтiс асывја жүгөр,
Муртса-на картаыс петiс мiс чукөр,
Анна-нын виз вылө петны гөтов.
Заптöма кузолö картупель, сов...
Шышјасыс војтвылө мортыд оз пов!

Шондија асывнас еөлөмыс ловзö;
Бытгө-кө кокныдјык асывнас овсö.
Терыба ордымти вослалö кок;
Төдö-өд отсасны некөд оз лок,
Мужиктөм олөмлы—дасөти во!

Мунгчөж Аннушка пелсөдлiс жүрсö:
— Кытысаң дөвалы витчiсны бурсö?
Мужиктөм олөмыд абу зев гаж,
Косајас-кураңјас ставыс-нын важ.
Таво-сö тырмас-на, мөд во — шабаш!

Тулыснас мүкөдыс пырiс колхозö.
Сени-пö олөмсö кокнөдны позö!
Јона сек пыртiс Васiлеј Глыч;
— Отлаын бостам,-пö, пашна i виз.
Шуiс сек Аннушка:
— Олышта сiз.

Тулысаң өтвыв-нын пондiсны ужавны;
Выл мујас пондiсны паскавны-пужавны.
Отнадөн паскөдны он вермы дыр...
Најалөн артмiс со пырыстөм-пыр.
Сiзi-кө ужавны — һаң лоас тыр!

Аннушка төдö, мыј пырчысö колö,
Кув көт, а һебыдiк еөлөмыс полö.
Свагга щöц повзөдiс: оз ло-пö һаң,
Пыран-кө, адзывтөм лөпө һаң!
Бабалөн морт пыдiдi чужас-пö чан!

Час мыгi Аннушка виз вылө воiс,
Чышјан да кузовсö бад улö колiс,
Вылөжык лептыштiс ковталыс сос,
Кватiтiс курансö, термасiг моз
Визөдлiс турунсö — ул аһи кос!..

* * *
Ылысаң лунтөвлөн пөдтөм шы кылö;
Немчөжса мојдјастö гажтөма сылө,
Кымөрыс кывтö, кыз вакуза пур.
Щапа зев кымөрлөн кыптыштö жүр.
Вылысаң щөкыда кылө һин гур-р...
Аннушка турунсö зорөдö чөвтö.
Отнаслөн уң сөмын омөла содö!
Термасö чужөмти визывтö пөе,
Матајiс — кокјастö куртчалö лөз.
Отнаслы сөкыд, ...da һинөм он вөч!

Уң косттi төв, кыкө ылыс — вөрсајыс,
Анналы пелдiнө сылөм шы ваiс;
Сынөдтi һужалö нор сыланкыв.
Сулалö Аннушка — куртчөма кыв;
Уңыд-кө ештөдтөм — мајбыр он сыв!
Сылөм шы матысөмө, паскалö јонмө.
Вөрсајсаң петiсны бабајас, зонјас.
Гажаа уң вылыс летчө колхоз.
Зермытөз ештөдiс уң сылiг моз
Сiктын выл өлөмлөн — медвозца роз.

Бвлыс пемдөдiс кымөр век кәж.
Щондi-һин чебеөма кымөрјас сәј.
Јенежсö еиңаснас лыiс Иван,
Пельпөнiс шыбiтiс коса-кураң.
— Аннушка!
— Мыј пö?
— Олан да вылан!

Војтырлы терыбакод мыјкө шуiс,
Стадөн пыр виз вылө кежiсны тујыс.
Поснiдiк виз вылын јөз бытгө ном!..
Һедыр мыет туруныс чөвтiс... i пом
Аннушка визөдö — паскөдiс вом:
Чардыштiс-резыштiс! Јенежсө өзтiс!
Бытгө-кө дае пелö орөдiс, востiс;
Пощөсö чорыда шарыштiс шер;
Ызгытiс, сунисөз көтөдiс зер.
Ез-кө вөв чөвтөма — мыј көт вот кер!

* * *

*

Час мыгi кымөрлөн выннымөј бырi.
Важкода сынөдыс жүгидөн тырi,
Важкода ыркөдö кокныдiк төв,
Бытгө сөд кымөрыс некөр ез вөв.

* * *

*

Аскiнас Аннушка пырiс колхозö.
Ме погөн — тајөн i помавны позö.

Комі художествоа література жылыг резолуцсіа

1. ОК бјуролон резолуцсіа (август 1929 во) комі художествоа література жылыг етліс гогорвоана да вескыд установка реконструкціа нуодан кадын комі художествоа кывлы. Тајо шуомсө олөмө пөртөмыс отсалө вөлі пролетаріјат нога комі гіжыејас кадрлые ужсө бурмөдөмын да вескыд туйөд нуөдөмын, отсалө вөлі содтыны најөс робочөјјасөс, батракјасөс да гөл крестанаөс кыскөмөн. Тајо шуөмсө ез ло олөмө пөртөма.

Гражданскөј војна да овмөс зонган кадын бур гіжөдјас етөмкөд щөщ, комі художествоа література ез куз петкөдлыны сотсіалізм нога наступајтан кадсө, ез матыетчы реконструкцівнөј кадө сотсіалізм течөм бердө. Тајо петкөдлө комі художествоа літератураын зев ыжыд крісілые лоөм.

2. Колян каднас комі художествоа літератураын абу вөлі петкөдлөма еіктын классјас кост тышкаөмсө, вөлі зільөм вонны комі натсіа дінө, кыз дорвыв ужалыг натсіа дінө („комі јөз“, „комі ужалыгјас“). Тајо „безклассөвөј“ установкаы, кыз мелкобуржуазнөј лоанторјонана төдчө весіг өні (комі кулакөс воштөм), а бөрја гіжөдјасын кулакыс петкөдлысө („Рытја“—„Вечерняя“ Нобдінса Вікторлөн) кыз мірітчөм да лөньөм морт. Сөрт, тајо лөб-нын оппортунізм нога установкан.

Тајо, пролетаріатлы паныда кусынјасыскөд вермасөмыс мунө зев-на омөла. 1929-30 воын төвнас торја гіжыејаслөн сотсіалізм течан өнја могјас бердө матыетчыны бостчылөмыс (вөрлөзөм, кылөдчөм, колхозјас течөм да еіктын классөвөј тыш жылыг гіжөм) вөвлі сөмын кокныдк да посны еужетјас вылын. Пөрыежык гіжые кадрјас возө мунөд мунөд мунөны бөрө. Маркеізм нога література төдмалөм куза уј оз нуөдны.

3. Торјөн-нын сулалө мог нуөдны уј быдмче том гіжыејас кадркөд. КАПП правленнөса Фракціја бөрја вонас ез та

вылө вічөдлы, весіг кымынкө літкружок вөлі-да на вылын некущөм вескөдлөм ез нуөдлы, ез вічөдлы селкорјас пөвсые гіжые кадрјасөс быдтөм былө. Такөд щөщ зев омөла пунктөма крісіка, мукөд дырјыс сіјө крісікаыс мунө куштөма. был гіжыејас кадрөс быдтөм да велөдөм бөкөан.

Тајөс пыддөі пунктөмөн ОК-лөн секретаріјат ошкө ОК бјуролыг 1929 воө август 22 лунса шуөмсө да чорыда щөктө сіјөс олөмө пөртны кыз КАПП правленнөса фракціјајаслы, „Ордым“ журнал редактіјалы, областувса газетјас став редактіјајаслы, сіці-жө-і ОҚ-са култпром секціјалы такөд щөщ шуө:

1. Комі художествоа літературалөн медеасө колө вічөдлыны сотсіалізм нога был Вовыв лөөдөм былө, вөрлөзөм былө, сплав былө да еіктса овмөсын коллекцівізатсіа нуөдөм былө. Комі художествоа літературалы колө зоннас отсавны мобілізүјтны да кыпөдны возмөстчөмсө ужалыг јөзлыг народнөј овмөсын сотсіалізм нога реконструкціа нуөдан могјас былө да сотсіалістическөј наступајтөм паскыда нуөдөм былө. Тані зев ыжыд мог лөб комі літературајас творчествоын кык фронт былө вермасөм—вескыдвыв оппортунізмкөд, кыз меыжыд опастносткөд да „шугавыв“ мөвіјаскөд, натсіонал да велікодержавнөј шовінізмкөд вермасөм.

Став літературасө пролетаріјат нога классөвөј туй былө вужөмөн кыпөдөм—мог став коммуніст-літераторјаслөн. Чорыда вермасөны гіжыејаскөд, кодјас оз адыны кулакөс, кодјас чуй пырыс вічөдөны классөвөј тыш былө, коді збыл вылас лөб мелкобуржуазнөј ідеологіјаөн.

2. КАПП правленнөса фракціјалы јонжыка вічөдлыны батракјасыг, робочөјјасыг, гөл крестанаыг да колхозчыкјасыг был літераторјасөс төдмалөм, быдтөм да велөдөм былө. Та вөсна вескөдлыны літературнөј кружокјасөн школајасын рабкорјас кружокјасөн предпріјатчөјјасын да селкор кружокјасөн еіктјасын колө

торждны КАПП-саң буржык литературнөй
вынсө.

3. Медыжыд мognас крiтiкалөн лөб
комi гiжыясасө классөвөй боксаң воепi-
тайтөм да налыс творчествосө бурмөдөм,
кыпөдөм. „Ордым“ журналыс крiтiка жү-
көдсө колө паскөдны, бурмөдны да зөң-
нас вайөдны таяө ыжыд мог бердас.

4. Колө индыны гiжыясалыс творче-
ствосө өтувжөн омөла вiдлалөм былө да
КАПП пыщкын омөла велөдчөм мунөм
былө. Та вөсна щөктыны КАПП прав-
леньөса фракцiялы зонжыка вiзөдлыны
та былө, гiжыясас пөвсын паскыда аскрi-
тика нүдөмөн.

Отсавны попутчiк-гiжыясас ужлы да
творчестволы, вескөдны најөс пролета-
рiятлыс iдеологiясө гөгөрвобмлаң, такөд
щөц нүдны чорыда вермасөм литерату-
раын кулакяс нога iдеологiякөд.

5. Лыддыны коланаөн сетны ыжыд-
жыс кад комi гiжыясалы паскыджыка
ужавны литература вылын, медеа-нын
коммунистясалы, мездыны најөс мукөд
общественнөй ужясасы, литература ужсө

лыддыны сiз-жө общественнөй ужөн.
Вөчавлыны командировкаяс колхозясө,
промышленнөй строiтельство нүданаинясө
да с. в. Организационнөй да творческөй
уж нүдөм былө ОК-са фракцiялөн
колө сетны колана сөм КАПП правлен-
нөлы.

6. Щөктыны ОК-са культпроплы да
КАПП правленьөса фракцiялы КАПП-
лыс локтан конференцiя нүдiгөн ме-
дасө вiзөдлыны комi художествоа лiте-
ратураыс тырмытөмторяссө ердө петкө-
дөм былө да индыны туй гiжыясалыс
творчествосө вескөдлы, социализм течан
могяскөд реконструкцiя кадө литерату-
ра кывсө jитөмын, медеа-нын вiзөдлыны
комi литератураын национал-шовинизм
нога мөвпiяскөд вермасөм былө.

Кыскыны конференцiя ужө унжык
гiжны бостчыясасө комi робочөйясөс,
батракяс, гөл крестана да колхозчыкяс
пыщкыс. Конференцiя ужын участву-
төм да отсасөм куза, корны КАПП-лыс
ыстыны асыс представителөс лөбө про-
летарият нога гiжыясасыс брiгада.

Петкөдны літэратураос ужалыг жöz пөвсö

Ів. Тітов

Мыј вунöма гіжыөјаслөн.

Öні быд пелöсын зев сёлöмыг варовітöны пролетарскöј літэратуралы творческöј методјас коресём жылыг.

Татöг оз поэ. Варовітны колö пöе петтöз. Тавöсна аскост сорні вылö көсја шыöдчывны щöц ме.

Міјан комі художественнöј літэратура колöма јона бөрö. Олöмыс ставнымöс панјö.

Став жöзкост організаціјас öні корсöны вылө формајас да методјас асланыс ужö.

Ставнас сөветскöј общественност öні шуіс „вітвосö—нольвоін“ олöмö пöртны. Ужалыг жöz тајö вöчас.

Жöзкост ordјысём шамыртіс öтитöг став ужалыг војтырöс. Быд ужын чужіс ударнічество.

Öні поэö јуавны: мыјөн-нö вермас ошјысны комі художествоа літэратура?

Ферт, меным шуасны, кінымöс морöс вылö пунктöмөн егö-на-жö-пö пукалö. Мыј-кö-тај шыр-на-жö, сөдас кө-а, покеім.

Перестроітчыны да асланым літэратуралы творческöј методјас корсан туж вылö сувтны—колана мөвпјас талунја лунö.

Öтчид Гоголь вöлі шуöма сізі,—„возын быд гіжыг мед асыг гіжöдјассö кутас жöz костын ачыс лыддыны“. Сорні ме ас думыг пана, кызі міјанлы матыетöдны гіжысöс лыддыг дорö. Тöвнас КАПП-са шлеңјас кыпöдлөмаде-жö-нін та жылыг сорні. Медвозза тувтöмыс вöлöма. Сöмын тувтöм бөрад оз ков мыщасны. Öні мі бара сулалам. Чукöртлісны КАПП да öті Шыладорса Міш воліс. Öні став гіжыгаслы, ме ногыг, колö мөвпыштлыны та жылыг. Поэö лөсöдны писателјас костыг бригадајас. Щöктыны быд тöлыг налы ветлыны гырыг колхозјасö, рајонјасö.

Петны жöзкост олöмö. Ас жырјад олігөн уна он гіж. Поэö лөсöдны міча занавесјас, лөсөд ужаланін, но жöзö пөтавлытöг нінöм он гіж.

Мі колан вөсан редакціјаны тојлысө лөсöдны көт öті рыт „Комі поетов“, да зік јемжылөн ној быщдлөм код-жö артмö. Візöдлан да светыг век оз тыдав. Ташöм поснідік торјасыс міјан сінвогыг вошöны.

Шынітöв олам мі öні, лыддыгысјас міјан зев-на рамöс-да, а збојмыштасныкö, пелөкөјаснымöс „вуштыштасны“.

Мыј оз тырмы öні?

Пушкін, Тутчев, Гоголь вöліны бур гіжыгасöн (классікјасöн) сы вöсна, мы најö вöлі јурөн вылынжык сулалöны жöзөыс, а гіжісны, (буржык лөб шуны—ворсісны) сіјö-жö жöz кост сорні кывјасöн. Ферт, öні Пушкінлыг міјанлы уна-нін, колö вунöдны. Асыг кадöс, аслас јөс луннас оліс-нін. Öні колöны кывбурјас колхозса сорніөн, олөм пуөм жылыг. Колöны сөщöм гіжыгас, кодјас мед вермісны пөтөдлöны öніја кадөыг геројјасöс, кодјас төчöны сөціалізм. Сөціалізмö вужаң кад (реконструкцівнöј період) корö гіжöдјас аслас кывјөн.

Міјан натеціоналнöј култура торјавны тые војт оз вермы. Сізі-кө, ез-кө вермыны Пушкінјас, Тутчевјас гіжны öніја колхозса да фабрік заводса кывјасöн, міјанлы медвоз колö мөвпыштны лөсöдны аслыным вылө Пушкінјасöс, Тутчевјасöс. Најöс корсігөн лөб тувтөчавны быд шпал вылö, кыз шуö Петр Орешін.

Пјатілетка сувтöдіс вөсіг наука возö зөң проблема кадрјас жылыг. Міјанлы тајö щöц інмö.

А көн-нö көт öті омөлік поет гіжіс та жылыг öті строка?

Том гіжыясцё велоддөмыд оз ло ыжыд уждн (в смысле подготовки писательского молодняка) талунја лунд. Та выдд өтi тошка гіжы кыв нi жын ез-на сетлы. Кыкы митчыелiс Н.-Виттор да Сандрик Логор. Көндө-нө мукөд „муркөдчыясыс“?

Оз тырмыны (дај абуөс) ворсанторјас (пјесајас) өнiја деревналы. Колө бур сыланкыв комi јөзлы, өнiја сыланкыв. Уналаын том јөз аеныс лөөдлөны кушөм-сурө мөтивјас; абу мiјан композитор. Либө колө петны да јөз кост композитсiјасө чукортны дај лөөдны сыланкыв өнiја стројка жылне. Медеа дона өнi лөөдны быд гіжы-

лы аслыс етiл. Та вылын колө ужавны војi лун. Кор тајөс ставсө вермам вуштыштны сiнвоыс, секи позө неуна шыымунны. А тајө ставыс мiјан сајын. Оз позөвны кујлыс сiе колодаөн, колө пеэлаены олөмыскөд щөщ.

Редактсiјасан:—Тит-Паш-Ваңлөн ескө мөвпјасыс вескыдөс, сөмын оз инды сiјө конкрета тујвијас, кычi колө корены гiжанногсө. Сылөн став мөвпыс вывти өтувја—общөј. Корам гіжыясцөсө тајө тема јывсыс шыөдчыны „Ордым“, торјанын творческөј методјас куэаыс.

Тракторјас шојтчөны — Фото Пельмеговлөн.

Мыј колө төдны кывбур течигөн.

Комі поетјаслөн могјас.

Комі літературалөн воґө мунөм ставнас олөм сертисө колөма бөрө.

Воґыса могјас вылө КАПП-лөн II-өд конференсија пасјалис со кушөм торјас: ...“Надеја пырыс», збоја виґөдны өнјада воґыса олөмыс вылө, вочасөн пыр өтарө бырөдны крестана нога идеологија.

Велөдчыны крестаналы сүјны лөглунсө важ (буржуазјаса) јөз кост оласногыс вылө, зилны отсавны да јонмөдны совет-власт нырдјыены вылө оласнога култура олөмлаң. Велөдчыны јөзсө вылө олөмлаң нүөдны не куш еґа сетана агіткајасөн, а комі крестаналы гөгөрвоана да матыса художества образјасөн.

Та куґа колө: өтi-кө, лептыны асыд төдөмлунтө полiтика јылыс да јөз кост оласног јылыс, мөд-кө, төдмавны комі јөз кост мiча сорнiсө, фольклорсө.“

Тажөс ме нарошнө iнда дај пөшта вајөда тiјанлы еiнвоґад сы вөсна, мыј тајө торјас дiнас колө топыда быд поетлы матысчыны. Тајөс колө асыд витчунтө моз гөгөрвоны.

Лiтература оз вермы лоны не классөвөјөн. Сiјөн i колө гiжысјаслы зев меткөја, төчiтөм кывјасөн, лыјлыны классөвөј врагөс.

Колө лоны сепчөм, код ескөн вермiс быд строкаөн классөвөј врагјаслы еiнмас зурґавны, а колхөзыкјаслөн да робочөјлөн кывбур лыдiгөн, медым еөлөмыс радлiс, оз ков повны нiнөмыс.

Мыј вөсна гiжөны кывбур.

Колө төдны весыда быд кывбур тече-лы, мыј вөсна сiјө кыпөдө сыланкыс.

Мiјан пролетариат нога лiтература служiтө робочөј класслы, чукөртө ас гөгөрыс став јөзсө регыджык течны соцiализм.

Кывбур колө гiжыны сы вөсна, медым төчiтөм (чекаөннөј) кывјасөн вермiс вiны асыным врагөс. Кывбур — некушөм мөгјасыс, кодi сувтө ставнас пролетарскөј лiтература воґө, оз вермы торјавны.

Кывбур регыджык гартыштө ас гөгөрыс пластыс пластө јөзсө, чукөртө најөс.

II

Шуны — кывбур колө лыдiс вылө ыжыджык печатлөннө — оз поґ. Гөгөрвоан-кө мыј сепчөм iскусствоыс, өнi вөлiс гөгөрвоан мыјла гiжөны кывбур.

Iскусство — определәјтөны зев уна нөгөн. Плеханов шуө — орудием организации общественных чувств человека. (Для угрозы важен факт, а для поэзии — чувство). Сiзкө i пролетариат iскусстволөн мог — организация общественных? чувств чело века.

Медвоґ кывбур течны пуксытөґ колө төдны, мыј јылыс көсјан гiжыны. Колө лө өддны торја план. Бөрјыны форма.

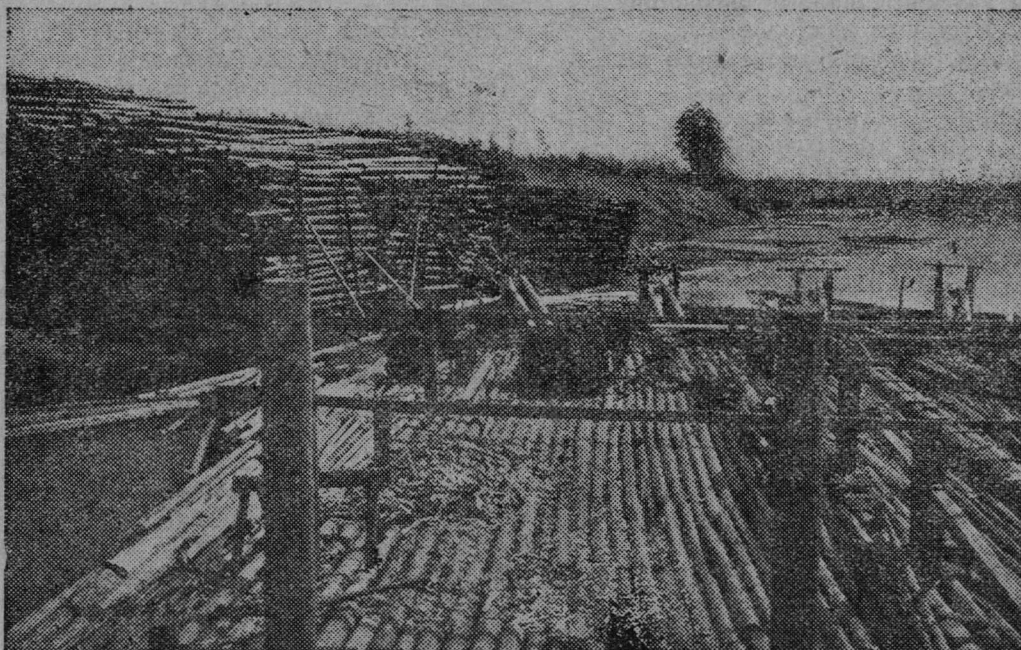
Форма бөрјөм кывбур течигөн овлө мед-еа өкыдтор. Шүам көґ со мыј: кор кокад сапөг көмалап да кутас-кө сiјө коктө ґескөдны, ылөґ он мун.

Танi сiґ-жө. Содержаннөыс-кө кутас ґескавны форманас — секи оз артмы кывбурыд. Тајө медса ыжыд тор.

Колө чукөртны кывбур содержаннө сертiыд образјас. Тајөс колө төдны асыд витчунтө моз гiжыны пуксытөґыд.

Медвоґза кывјасан-жө ме еөлөмыс щөкта быд гiжыны боетчысјаслы (оз мешајтчы, абу-кө, щөц гiжысјаслы) сүзөдны со кушөм нiгајас:

Русанов „Теория литературы“. Б.Томашевский „Краткий курс поэтики“ Г.Изотов „Основы литературной грамоты“, Шульговский „Прикладная механика стихосложения“, „Литературная учеба“. Тајө нiгајасыс бетасын зев бур өтеґ.

Мунö заграичаё зёлöта— вөр.—Фото Исаковлөн

Строкатö колö артавны сиз, медым сени
еща кыв, а уна мөви, медым лыддысыд-
лы колис ыжыд впечатленьö.

Кывжасыд строчкаад-кө кутасны мөда-
мөднысö тожыны, пыклыны — секи ул-
ёмöса ынакоф-лоф кывбурыд, секи кыв-
буртö лыддысыд зик пыр-жө вунөдö.

Бостам гижны бостыелыы „Ордым“
ыстөм кывбур „Колхоз“:

„Отувчөм оз падмы некодые,
Оз падмөд најөс кулаклөн класс вич!
Вождь пыр мунны повтөг, социализмө,
Мунöны најө гөрд дөрапас улын“.

Гыч пж.

Со мында кыв! Мөвныы өтик: „Кол-
хоз мунö социализмө гөрд дөрапас улын“.

Сөмын-өд колö кужны колхозса мича,
лөсыд кывжаснас і течны кывбур. Колö
кужны сижө мича кывжассө жітны. Вөчны
сецтөм серпас, медым вежыда сінмө уе-
көдчис. Зев-на еща, кор ми петкөдлам мыј
колхозлы ылын југалө би. („Адзöны најө
выл кокни олөм“; „Шојтчывтөг мунöны
өдјö... „Оз повны музөмые, кулөмые,
емертые,“ да с. в).

Либö:

„Оз крукас мјан кок,
Ми ужалыејаслөн пјан.
Четчы лок, вождь, бур вок!“

Тани сиз-жө некущөм образјас абу.

Индам öнтаја-жө „Віја öгыр“ вылад,
кычјі сижө медвожда строкасө пукеөдö.

Гажа тулыс	V — V —	
Бара воис,	V — V —	(Тажө шуөс
Воис	V —	хорөјөн)
Төлые	V —	
Мај.	V	

Либö мөд гижылыы „Ылы мусан“:
„Пујас јылын,
Зев-на улын,
Шонди плөшсө мытчö“.

„Ордым“ № 5, 1927 во.

Вежыда-кө шуны „шонди петө,“—не-
код оз виждьлы. Содтыны-кө сетчö золни-
ка образ „плөшсö“ да сылы нөшта епичет
„петөм“ местаас „мытчö“—лоф рисуйтөма
ловја кывјон.

Тажө ставсө колö кужны бөрјыны. Кыв-
бурад колö сужны точнөј (часикод-жө мед

вөлі) образјас — метафора (сравненнө).
Бостам көт Ічөт Иванлые метафора.

... Рушкые жақжалөма...

Кык кыв, а висталө мортыс-пө кыз, лі-
бө нбәәө.

Строфа
(рiфма лөөддөм).

Рiфмаһн шүөб: кор быд кык вiчлөн бө-
рја кывјасыс өткөд кылөгаөе.

Комі кывјын колө рiфмүтны горакылө-
га слогјассө.

Бостам Выл Пашлые „Јујаслөн
визулые корбө“.

„Окалө тувсовја шондi,

Морсөс оңбөдө, шонтө.

Сөлөмеаһ горөдла сывны,

Вөјвыв му кутас мед кывны.

(вiчдлөј шыјас вылас)

Унжык кывбурын рiфмүтөны кык стро-
ка. (Зев шоча ачывлан кујим, лібө һөл
строка рiфмүтөма дорвыв).

Выл Пашлөн тајө шүөб межаа рiфма
(смежнөј)

Поэө рiфмүтны перекрескаөн.

Бостам Лебедевлыө

„Пыр пукаліс, пыр думажтiс,

Мы думажтiс ог төд.

Пыр сiјө менсым јуалис

Те тую өнө мөд.

Ем һөпта којмөд өкаас. Шүөө — ох-
ваткаөн.

„Воңын ужјас

Ем-на тырыс,

Сөмын

Ем щөц мијан вын.

Шондi

Колхозө щөш пырiс;

Шыра сiјөс

Комбјан шырас

Бырө

Сiктын рыныш щын“

Пушкiнлые мi вермам ачыны строфа-
ыс зев уна өкаас рiфмовка.

Вермас лоны тајi: А в А в А в С с d d
Татөнi оз ков вунөдны со мыј: быд
строфа помасө чүтөн лібө; (!), (?). Тајө
сөвсем мөд ногөн гармонiрујтө.

Вужөдны кывјас выл строфаө колө ку-
жөмөн. Кујтөгид вужөдан да сөмын өк-
төдө лыддынысө.

Пушкiнлые бостам:

Ночная мгла

„На город трепетный сошла

И долго жители не спали

И меж собою толковали

О дне минувшем.

Утра луч

Из-за усталых бледных туч

Блеснул над тихой столицей“.

Тајө вужөдлөмыс лөөбө отрывiстөј рiтм.

(Размерјас јылыс вөлі зев лөсыда гiжөма)

Сандрiк Јогорлөн 1928-өд воөа 11-12 „Ор-
дымын“.

РИТМ

Рiтм јылыс поэө вiставны өтi тор:

Морт лолалө. Пес кералыө өтчыд черөн

сөтыштас, бөреаныс ловшыыс лөдсыштас.

Машинајаслөн аслыс өкаас рiтм. Кор часi

тричкө өтi самөн рөвнөја быд дук, бара-
жө лөб рiтм. Тајө отсалө ујды.

Кывбур вермас лоны рiфматөм, сөмын

рiтмтөм оз вермы лоны. Сiјө лөб прөстөј

гiжөд, кывбур шебраса. Сувтөдны-кө орт-
чөн кык мортөс да најаслы кыкнаныслы

щөктыны лыддыны кывбур (өтiктор) сi-
јi, мед өтiк декламiрујтас, а мөдыс лыд-
дас (размер сөртiыс) кывбур муртас сөрт-
тыс. Тащөм лыддөмсө рочөн шүөны

скандовкаөн.

Быд слог тани шүөб өтдыра (шулывлө-
ны лыддө-пө кущөм монотонөја).

Гора слогјас (ударные) течебны со кычi:

Гөрд АР-ми-ја лөк ЈЕ-жыд-ја-сөс ЗЫ-рө

гораслогјассө со тани торјөдөма.

Оз ЛАНГ-лы сен скөр ПУШ-ка-јас-лөн

ГЫМ та вилө пасјавлыөө торја пас.

Лөһ слог — V

Гораслог — V

Метричөскөј схема лөб:

— V — — — V — — — V —

А ставнас һөлһан строчкаыслөн ловбө

рiтмыс со кущөм:

— V — — — V — — — V —

— V — — — V — — — V —

— V — — — V — — — V —

— V — — — V — — — V —

Быд строчкаың кујимыс гораслог. Тајө-i

ем РИТМ. Тајө лөөбө музыкальносө.

Став. гораслогјасыс лөөбөма мөд, квај-
төд да дасөд слөгјас вылас.

Поэө мукөд пөлөс рiтм корены, сөмын

рiтм оз вермы торјавны гiжөд сурөсөыд

(сужетеыс).

Өнi, ме ногөн, кывбурјаслы сөвсем абу

колана јуреаныс да кокулөчыс өтiк пө-
лөс рiтмөн гургыны. Поэө щөц кывбур

пыщкас вежлөдлыны рiтм. Тајөн збојлун-
ныс (динамикаыс) кывбурыдлөн содбөжыс.
Тајө ставыс ворсө мөднөгөн. Та вилө
өткымын роч поетјас гiжiсны-һын (А. Жа-

ров, Ы. Молчанов, Джек Алтаузен).
Таы өпріч музыкалног артмө шыјасөн.

„Кымөрыс гымалө
Мургөмөн кыпөдчө былө,
Мрр... мрр.

Ы, О, Р, д тајјас лөсөдчөны мөда-мө-
дыскөд топыда (мужественнөја).

Выл формајас жылые.

Выл формајас жылые сорнөтавлім уна-
ые, а воэ мүнөм зев омөлык. Вөлі өтчыд
В. Савін відчө „Ордым“ пыр строчкајас
разөдөмые. Ыстысө Н. Асејев былө дај
велөдө том гижыејасөс, кыңи лөсөдны былө
формајас. Лебедев гижөма шмонөйтөм моз
Спіра-Прокөлы: „Ем-нын комі Мајакөвскіј,
те-кө бөстчан — лоан мөд“

Ем тащөм сама сорнөи зев уна. Јона-ө
отсалө тајө корсны былө форма? Оти војт
оз! Шмонөитны Мајакөвскөј формајасөн
Лебедевлы, дерт, абу чужөм сергыс.
Төдса-и мөјанлы өні Лебедевскіј форма-
јас — (Лебедевскіј сөйл), но Лебедевөс ме
чик ортчөн Мајакөвскіјкөд ог-на пукеөд.
Вөлі пөра, вөлі бур-и Лебедевлөн форма-
јас. Олөмыс котөртө. Колө сүөдны. Колт-
чыны ас гырјө, дерт, оз поэ, а медеа-
нын мустөм лөбө секі, корачыд он думыштлы
(перестроитчөм жылые) корсны былө фор-
мајас, а відан комі Мајакөвскіјөс да
сылы содтан мөдөс.

Тащөн, дерт, огө вермө мунны воэ.ө.
Том гижыејас быдмисны өні јонжыка. Чор-
чө налөн подувыны. (Устанавлөвајтчысө
асланис сөйл). Чөсталевоөс пощө ошкыны
сы тужөд. Морт оз сүвт нинөм былө. Тут-
чалө пөрысө-немө, а век-на мөвпалө
корсны былө мөчажык форма. Оз сөјсөс кыс-
кы XVIII лөбө XIX нема формајас, лөбө
сөйл.

Выл формајас кывбурын корөгөн колө
зелтыштлыны ставнымлы сөнјаснымөс.
Кывјастө төчитны брөтва доркодөч.

Мыј мөјан өні ем?

Менам сөнвощын паскөдөма „Ордымјас“
ставсө, кодө свет былө петалөма, да тани
сөмын сурө кык кујим былөтор.

Медеа сөлөмыс былө формајас дорны
сулалөны Чөсталева да Ілла-Вае,
абу-на ставыс, дерт-и, тајаслөн. Мајакөв-
скіјтө лөб-на быт чүкөстлыны. Оз, навер-
нө, некущөм поет вөтлыс сөм вөсна, оз

шыблас кывјас строчкаые строчкаө сөм
вөсна, а мыјкө корөб — корөб былө форма.

Көнас і кокөнас чужяебны мөјан редак-
торјас. Полөны бөја вөсөмыс моз — став
былө форма кывбурјасые. Унаөн козпу бок-
саы горзөны, сөм вөсна-пө вөтлысөны... Јо-
на уна сөм кывбур помөыд он-на бөст.
Абу тајө. Мыјкө мөдтор. А лөтература
бердын ужалыејаслы колө төдны јанщөм
не гөгөрвоны, мыј сулалө корөны былө
форма.

Мыј-нө Лебедев ногөн лөбө творчество
Мајакөвскіјлөн?

Кыч вермас тыр культурнөј морт гөгөр-
воны со кущөм кывјас:

Спіра-
Прокө
Ладсө
Корөб
Кыч-пө
Гижны
Сесеа
Мем.
Маја-
ковскіј
былө
вөщөд
Сыдөн
ладыс
уна
ем!

да-өд-и тани поетлы хорөјыс кыңи нө-
нөм думвылас абу уөма. Вот татчө ку-
жөмыд оз ков(!?).

А Мајакөвскіј ногыд-тө велөдчыны ныр-
тө лептывтөг колө, дај он-на куж, он-и ве-
лав. Вөсөг тајө гижөдыс лөма сөз хорөјөн,
а тајө оз-нын гармонөрујт, дај Мајакөв-
скілыс хорөјтө ащыны сокыд. Колө
гөгөрвоны Мајакөвскіјлыс творчөствөсө:

Выл форма корөгөн уналаөд көчавлас.
Но колө мө гүсөднөкөн шыңөјавны, шмо-
нөитны? дерт, оз. Колө төдны ставныс-
лыс дон. Ачыд-кө полан кывбурјад сүј-
ны даже „Совнарком“ — кыв, дерт секі
бурөс өнөја кадө он вермы сетны. Лөбө
бөстам Выл Пашлыс „Му вежөм“.

I

Мыс сөктын гөл мужік овлөма,
Пыртөмеаы Степанөім повлөма...
Сөтысаы уна во мунөма —
Важөн-нын Степаныс кулөма.

дышыык мортыд зев вёлёма;
Сёкыдыс, уждыс пыр полёма;
Уна зев ас немнас јулёма...
(Сы помые, гашкё-і, кулёма)

Мыј, тајо выль форма? Выль! Выль-над выль, сёмын ташом кывбур паныд сурны верміс не 1928 воё, а 1728 воё. Карамзин радејтліс керан-вочантё гётравны. (ріфмунтны). А мыјла-кё ёні зев шоча адқан кён ріфмунтёны керан-вочан. Талыс бёжес кё суркыалан пыдбёжык да емајаснас-жы-кё гижан — лоё долыджык. Ог ме кёсјы Павелёс відны. Веріта, мыј мукёд дырјі тајёс он адқыв. Ачыс пырё. Ташом грек овло ставнымлён.

Воё выль колё, ферт, тајёс гіднаё јортны, лёб нуны музёјё да ортчён пукёбёны печканјаскёд.

Лёсыда кывбурјас течігён мёвпалё Шыладорса Міш. Талён форма ем-нын (устойчивёј) чорыд.

Ме нёті ог кёсјы кақтыштны В. Савіноёс, Лебедевёс да мукёд важ гижыясёс.

Ог кақтыв сы вёсна, мыј налён пукёма-нын гыдыв асланыс стёл. Ем устојчивёј формајас, код серті і најё вермасны ужавны воё. Но асланыс уждён налы колё індыны перестројтчём јылыс. Оз поё ёніа кадё гусёныкён овны. Колё ставнас мыреыны матыстчыны комі поетјаслы комі јёз дорас, комі читателјас (лыдынысјас) дёро. Тані уж зев-на уна.

Јуаласны-кё, кымын писателскёј бригада петаліс рајонјасё?

Кымын комі вечерјас вылын сорнітісны (выступајтісны) комі поетјас? Некён ез. Кыенё сесса вермасны матыстчыны поетјас читателјас дорё. А тајё талун медеа мыкыд мор.

Быд поетлы, кызі сортёвёј вёчыс-лы колё кјас чер, сіз-жё гижыелы колё чорыд аслыс стёл. Та вылын колё ужавны јона. Том поетјаслы случај-ној формајасён гижы поё сёмын секі, кор најё кореёны да лёёдёны аслыныс стёл.

Тајё медбёрја віт вонас чужіны вел уна вылторјас. Шуны, мыј комі поезіја кулан чутын — оз поё.

Медеа омёлтор ёні комі поетјас костын — поетјас оз адқыны аскіја коланлунсё комі художествоа літературалыс. Кор морт оз тёд, мыј воё лоё сыкёд, кён туй помыс, ем абу перспектіва быдмыны, комі поезіјалы? Колё алы оз ёні јур лептыштлытёг ужавны комі поезіја дорын? Тајё ставыс ёёлёмыв сорніјас. Тајё талунја сорны. Та вёсна вісё ёёлёмыс быд гижылён. Татысаы бокё шыбласём, татысаы омёлік котыртчём, татысаы омёлік уж КАПП-лён.

Кор подувтё он тёд — дырё вермас те-но сүлөдны, он-і вермы артавны аслыд уна-ё колё сетны вын.

Ёні колё ёёлёмсаы горёдлыны, мед быд морт кывлас, мыј комі література талун кёлё колё! Ковмас сіз-жё, кыз колёны мукёд кывја патсіонал јёзлён. Та вёсна тлсыны (творітны) поетјаслы ем зев ыкыд попріще.

Быдмыны мі, ферт, быдмім, но ёдным абу-на сещом ёдја. Оз-на лун-і вој ёёлёмным сотчы.

Сёвмё-і комі поезіја. Тајё медбёрја віт-вонас чужіны выль том поетјас. Востны творчество Біја Огырлыс, Выль Пашлыс да мукёдлыс — сёвмісны чорыда. Колё быдлунја уж. Оз поё торјавлыны комі поезіја бердыс.

Ч Е Л А њ Л Ы Л Ы њ њ А Н Т О Р

Л. САВЕЛЪЕВ.

П о с в а

Шудтѳм кад Чанглѳн

— Вісталѳны, Чанглѳн пі чужѳ-
ма,—шүіс Вулѳн гѳтырыс,—кѳлѳ кѳт
гѳенеч нуыштны.

— Курѳгјасыс мјјан ем?—јуаліс
Бу.

— Абу,—шүѳ гѳтырыс.

— Јај?

— Абу-жѳ.

— Мыј-нѳ лѳбѳ ем?

— Макарон ем.

— Сізкѳ макаронсѳ і нуыштам,—
шүѳ Бу.

Бу да Чанг вѳліны сүедјас.
Сіктнысѳ налыс нѳмтѳны „Ыжыд
дына“-ѳн. Сѳн ескѳ кѳт дынаыс ез
быдмыв, быдмѳны вѳлі сѳмын ріс да
бѳбі.

Чанглѳн керкаыс вѳлі пемыд да
ва руа. Жожыс му, ѳшнјјас ласка-
лѳма кабалајасѳн. Пач трубаыс ро-
ѳѳе да керка тырыс щын. Щыныс
сінтѳ јона зев сојѳ. Патчѳр вылын
рузум пын ѳвјѳдлѳ пуз чужѳма
кага.

Бу кіасіс кѳзайнкѳд да нужѳдіс
вајан гѳенечсѳ.

— Те серавны алѳ мыј ме вылѳ
воін?—скѳра шүіс Чанг.—Менам-ѳд
ныв чужіс.

— Чѳв...—шемѳсѳ уеі Бу.—Мыј-
нѳ керап, быдсѳнлѳн овлѳ шудтѳм-
тор.—Бу зѳла тѳлыштѳс сінсѳ, бу-
ракѳ щыныс кутіс јона чамравны.

— да,—пыдысањ лолыштѳс Чанг,
—кущѳм-нѳ нывјассыд бур, быдтан-
да верѳссајѳ еет, јѳз семјаѳ. Бур-
жык мѳча ныв дорсыд сін пѳла пі.

— Кызѳ-нѳ нѳмтін нывтѳ?—јуа-
ліс Бу.

— Нѳлѳдѳн.

— Бѳр гортѳ локтѳгѳн гѳтырыс
шыасіс Бу дінѳ:

— Зев мем жал Чангыд, ѳд сы-
лѳн нылыд нѳлѳн, а піыс ѳтѳ-на
абу.

Вузасѳм

Нѳлѳдлы дасѳд во тырѳгѳн „Ыжыд
дына“ сѳктѳ воіс зев озыр карса
вузасыс. Чанг орѳѳ рытнас пыріс
пукавны. Чанглѳн гѳтырыс вузасыс-
сѳ кутіс гѳѳтѳдны. Пызан вылас
вајіс уна сѳкас сојантор: бѳбіа пірѳг,
бѳбіа шапга да мукѳд сѳкас бѳбіа
гѳѳтѳдчантор.

— Зев гѳлѳ тајѳ тіјан „Ыжыд
дына“ сѳктныд.—шүѳ вузасыс.

— Емѳе-ѳмѳј Кітајын озыр сѳкт-
јас,—воча шүіс Чанг.

— Тенад керка вевтыд сѳемѳма
да регыд кіссас,—бѳбі пірѳг варскіг
моз шүіс вузасыс.—Теныд колѳ
сѳм.—Сесса кутіс ѳптас ѳлѳдны
сѳмсѳ, да кісыс кѳі кіставны.

— Кѳді ме? шүіс Чанг,—нѳзув,
кѳді парјалѳ му, сѳмын-нѳ нѳзувыс-
на кылѳ, сы вылѳ-кѳ кутасны воны.

Шанхајын

— Нывјасыд тенад уна,—шуө вузасые,—вузав мем ічөт нывтө. Нуа ме сіјөс Шанхајө. Шанхај—ыжыд кар. Карабјас сен прістанас гыöны став му пастасыс. Фабрікјас унжык тіјан сіктад керка лыдыс. Нылыд кутас ужавны фабрікаын. Сылы кутам сетны дон, пөттөңыс вердны да віңны шоныд патераын.

— Чанг кутіс доңјасны гөткөд. Оз төд доныс ө вузавны. Мамыслы жал һөлөдөс јөзө сетны.

Вузасыс гөгөрвоіс Чанг гөтырлыс пыкөмсө да регыджык пөдарітіс міча сера сітеч. Сы бөрын мамыс ез-һін кут паныд венңыны.

Воң асывнас Һөлөдөс вузасыс нуіс Шанхајө. Сіјө сесса немнас ез адңыв ассыс мам-батсө. Ез кывлы Һөлөд, мыј мамыслы сетөм сітечыс вөлі сіс да өтчыд пєслалөм бөрын і косассіс.

Шанхајө мөдөдчісны пыжөн. Вузасысыс оліс чомјын пыж шөрас. Кујім матрос—нырас, мөд кујім—бөрас зібјасөн да пелысјасөн зіла сынөны воңлаң.

Өбөд кежлө матросјас пуңөдлісны ыжыд чугун пөрт. Сојны пөрт гөгөрыс топыда пукөалісны. Кокјассө кусналомны шөка бердөңыс.

Рытгорувнас матросјас кокјассө суркналомөн һоңалісны калһан чубу да шлапјөдлісны, сөлалісны васс. Уңны палуба вывөсыс кыскалісны паскыд плакатјас да сіјөн пыралісны уңны пыж пыдөсөс, горт пышкө моз-жө.

Шанхајө воісны віт вежон мычті.

* * *

Берек дорас дівјалөны омөлік пыжјасын корөјас.

Најө сөреыс новлөдлөны вугырјас. Куң шатјас јылын трөңјөдлөны кушөмкө доз. Сіјө дозсө шыблалөны пыжыс-пыжө да корөны мөдөстына. Јувыв тырыс гыöны парекөдјас, паруса пыжјас да паруетөм пыжјас.

Прістанә дорын жуöны рікшајас. *)

— Хе-ахе, ај-хе!—горзісны грузчкјас.

Мыш вылас сөкыд мешөкјас лепталіг тыр. Понала дугдывтөг буксөны парекөдјас, гораа түрзісны, віж кышөда да жеңыд чуңа кепыса пөлітсејскөјјас „мыжа“ јөз бөреа вөтлысег моз, нораа зуртісны груз лепталан чеңјас.

Вузасыс Һөлөдкөд пукөісны ічөтік кык гөгыла телегаө. Рікша те-рыба кутчысег телега вожјасө да мөдіс котөртны. Улчјас тырөма јөзөн. Купечјас вузасөны туј вылас

*) Рікшајас сеңөм јөз, коңјас Кітајын посны гөгыла телегајасөн кыскалөны јөзөс.

да горзёны корёны нёбасыејассё. Сен-жё пілітчёны, дорёны, клејіт-чёны. Рікша муніг тырјые горзё:

— Јуртё лепты! Кеж! Сет мунан туй!

Сесеа петісны паскыд улычајас былё. Сен журкјалісны автомобильјас да трамвајјас. Гырые магазін ёшің-јас пыр вёлі тыдалё, кыці прікад-шікјас чышкалёны пёсё бостасны пырыејаслые, ёвтчісны на дорын, терыба вајалісны пуксыны жек, сесеа і щаж.

— Тан олёны јёз мусајас,—роп-кіе аслые вузасые.

Луншёр гёгёр карые кутіе пуые самёвар моз-жё пуны.

Рікша котёртіе-һын бурёщ час. Пыр ёткода ёдјё, сёмын тај кывё нужёдёма-жё-һын. Кор колё мунны вескыдла дорё—вузасые кучкё рікшалаы вескыд бокас, кор шужа дорё колё петны—кучкё шужа бокас.

Сесеа воісны гажтём, пемыд улычајас, паныд сурісны кіссём кышё-да јёз да міетём понјас. Рікша сувтіе. Шужа бокас вёлі ыжыд канава тыр ва, вескыдла бокин сулаліе квајт судта ыжыд керка, жужыд кірпіч трубаа. Ворота јурјылас ёшалаіе гіжёд: „Сміт да Смітлён шёвк фабріка“.

Вузасые четчіе телегаые, муас пыбітіе езые деңга рікшалаы да Нолёдкёд пырісны ыжыд керкаё.

Пёсва

Нывка дорын пуісны кык ва тыра пёрт. Пёртјасын дёвјалісны шёвк вёчые һізувјас. Кіас нывкалён вёлі кык жеңыд-ік бед. Сіјё гудраліе пёртјасые васё да васые лепталіе шёвк суніе кодјас шётка былё. Шётка зев терыба бергаліе. Тан вёчалісны дона шёвк кышёдјас.

Суніејасые нароснё орјасісны, сіе шёвк вёчые һізувјасые кылё

лөк дук, пёсва ру швачкё чужёмё, пуан ва кајё кі былё.

Гёгёр чепјас куза кыссісны сёкыд кёртторјас, грымгёны печкан станокјас, горзё парёвёј машіна.

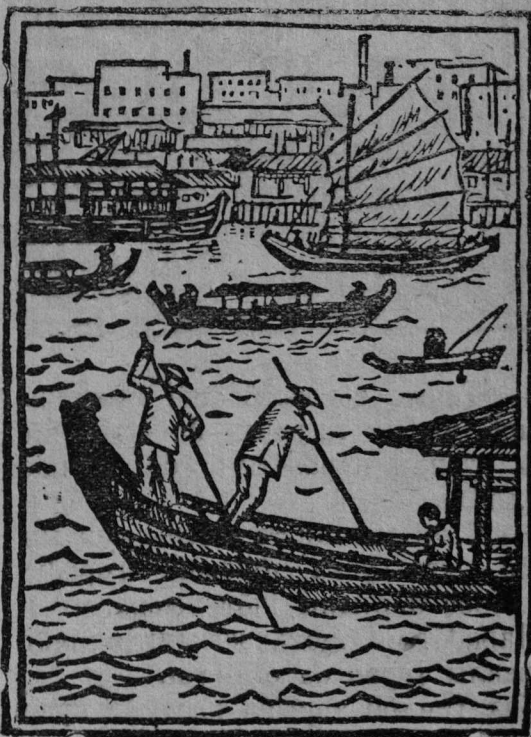
Фабріка вылын Нолёд ужаліе-һын во. Ужаліе сіјё квајт час асывсаң квајт час рытёч. Чуң помјас сылён лоіны јежыдёе пёсва помсыс.

* * *

Нывбаба ужалыејас шуасісны: „Смітыд міјанлые пёнымёс перјё, сём вылас, кодёс сіјё сетё, оз шед кріңча јёв. дырё-нё мі вом тупкёмён кутам овны, черіјас моз.“

Нолёдкёд ортчён ужаліе кёкјамыс арёса нывка. Најё сещёма тёд-маасісны, мыј мёда-мёдсё чојјасён шуны кутісны.

— Те важён-һын фабріка вылас?—јуаліе сылые Нолёд.

— Ме чужомсаң-нын тан. Кор мем тырис өти во, мамө асыскөд пыр-нын новлодліс фабрикаө. Ме кулї көрзінаын машина бердас. Ме нинөм ег адчыв фабрикаыс кынчі. Вістав, сиктад трамвајјасыс ветлоны.

Нольд воча нинөм ез шу.

Шондї жүгөр жүгәліс көртторјас вылын. Нольд виқодіс дыр өти местаө, сесса еіңјасыс кутісны дојмыны.

— Теныд сы вылө өмөј мынтөны сөмсө, медем те үзін.—Јона горөдіс куз уска нарадітыс да кучкіс Нольдды.

— Кычі лыстан те нөјтны менсым чојбе, куз уска төрөкан!—горөдіс Нольддөс дорјыны ічөт нывка.

Нарадітыс щөщ көсыштіс ічөт нывкалы јурас да сїјө уеі.

Сек Нольд терыба квафитіс пуан пөртеө да нарадітысды којыштіс

чужомас. Сесса терыба најө пыш-існы фабрикаыс.

Фабрикаын лыбіс ыжыд тыш, кылө горзөм, бөрдөм.

Ортча фабрикаыс тырыс воісны јөз. Најө ставыс горзөны:

— „Оз ковны мїјанлы, Смітјасыд да капиталістјасыд.“

Пөжарнөјјас

Том да пөрыс фабрикантјас пукалісны креслөјасын да куритісны еігарајас.

— Колө пөлітсїјаөс корны—шуө пөрыс Сміт.

— Садө, те нем ен гөгөрво—шуө том Сміт.—Колі возын „Понјаслы да Кїтајечјаслы пырны оз поч“ гїжөдјастө өшлыны. Öнї мїјанөс вөтлыны көсјөны Кїтајыс. Алїнө теө колө мед гачетјасын гїжісны: „Бара англічана вїјалөны Кїтајса јөзөс“.

— Те ногөн-нө мыј возө колө вөчны?—јуаліс пөрыс Сміт.

— Ме төда мыј,—шуө том Сміт. Сесса телепон пыр коріс пөжарнөјјасөс.

* * *

Пөжарнөј автомобиль локтіс фабрика дорө да быдөн места вылас тіралө.

— Мыјла ті void,—Јуасөны ужалысас.—Тан немса пөжар абу.

— Регыд төдмөдам, мыјла воім мї.—Шуіс пөжарнөјјас пыс јуралыс.

Сїјө назөнікөн рачіс пөжарнөј кїшка да заводітіс качајтны насос.

Регыд кїшка вомыс прыенітіс терыба ва. Пөжарнөјјас вабн кутісны кїскавын ужалысасөс. Ужалысас падмісны, еіңјасөө чїткыртісны, кїпыдөснаныс тупкісны чужөмсө.

Том Сміт виқодіс на вылө вылі судта өшіңөдыс:

-- Онi небое раздчасны ва ыж-
 яс моз—шпынжалд ачыс.

Ужалыяс тeryба котортисны ав-
 томобиль бокд.

— Кытчд суясад, поняс.— Горд-
 дис дти пжарндр.

— Рeгыд тдмддам, мысла су-
 гам!—воча кыввизисны ужалыяс.
 Уна зумыда кi кутчыис автомобил
 бердд. Сeсса автомобил надрнк
 бокынчис-бокынчис да буткыис ка-
 навад ыжыд оп моз. Пжарндряс
 ыздрчисны ваын да горзисны. Ваын
 сдмын налдр дрдалисны ыргдр
 журясис.

Смит жугыла кeжис дрндр дрpыс.

Смит раммдрчис

Карын аскинас ндрти англискдр
 фабрика ез ужав. Ужалыяс ветлис-
 ны знамјасдн. Наддр новлдрлисны
 гиждряс: „Ен ндрбалдр“ англискдр
 фабрикаяслые тdваряс, кытчдр најдр
 оз бурмдрны ужалыяслые олан-
 ногд“

Челенщик ез кут англичаналы
 вузавны челен, мјаснкјас ез кутны
 сетны налы јад, нывбабјас дугдисны
 вердны ас мордс ндрные англијаса
 фабрикантјаслые челадсд.

Паравозса машинист тувјалис ыжыд
 пдр тащдр гиждрдн:

„Англијаса фабрикантјаслы абу
 места Китајын“.

Быд стантсјаын, кытчд сувтлис
 поезд, чукдртчалисны уна јдз, лыд-
 дисны гиждр да јуасисны мда-мд-
 лыс: „Мысла Англијаса јдзсд Китајис
 вдртдрны“.

Машинист налы воча виставл:

— Англијаса фабрикантјас ндртд-
 ны китајса челадсд да најдр щдрктдр
 куча пжарндряс кiскалдрны вадр
 китајса ужалыясдс.

* * *

Паскыд тоша Смит воис пукавны
 шанхјаса губернатор ордр. Губер-

натор сјдс гдртитдрс бура. Дбдрдыс
 вдрли кыч тастыс. Соисны најдр
 морын быдмыс капуста, колк, шыд
 мореса осмдрног сйнмыс.

Сдрјдм бдрын губернатор јуис шад
 а Смит идрс пыр кыскис кдрчид копeј.

— Думышта-кд — вескыд шемдс-
 бостас! Менам фабрикад-др кущдрмкд
 кык посдр нывкајас вдрсна сувтис—
 шуис Смит.

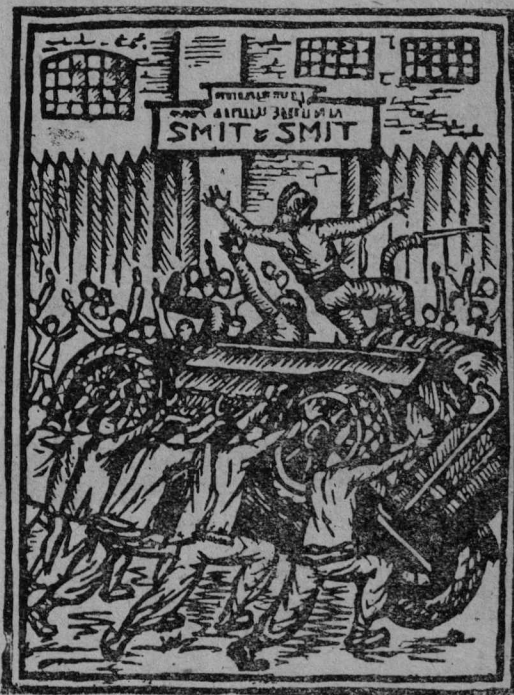
— Таддр робочдрјјасыд дрк-нын бол-
 шевикјас—воча шуис губернатор.—
 Наддр вермасны-кд, бостасны ескд
 тенсыд фабрикатд, а менсым керкадс.
 Ме тед сета сдрвет--ен сетчы налы,
 Смит.

Таддр кывсд шуигдр матыетчис
 лакеј да висталис:

— Керка вдрдр воисны уна робочдр
 да кордрны медым на диндр петалис
 губернатор.

— Зумыджыка јигнав дрдрсјас!--
 воча шуис губернатор.

Сы бдрын губернатор бдр кутис
 важ мозыс-жд јуны шад, а Смит

кыскыны копей. Најо сесса зон час пукалісны лангёмөн, кывзісны көрс воротајаслы бріңгөмсө тырые ізјат улын, кодјасөс робочөјјас мыјвынысы шыблалісны өчөсјасас.

Сесса губернатор шүіс:

Ме теd сета сөвет: раммөдчышт ужалыејас воңын, Сміт.

* * *

Пөрые да том Сміт вөтлісны нарадґтысөс, коді нөјтліс нывкаөс, содтісны ужалыејаслы ужалан дон да шүісны нывкајаслы уж помавны кык час воңжык.

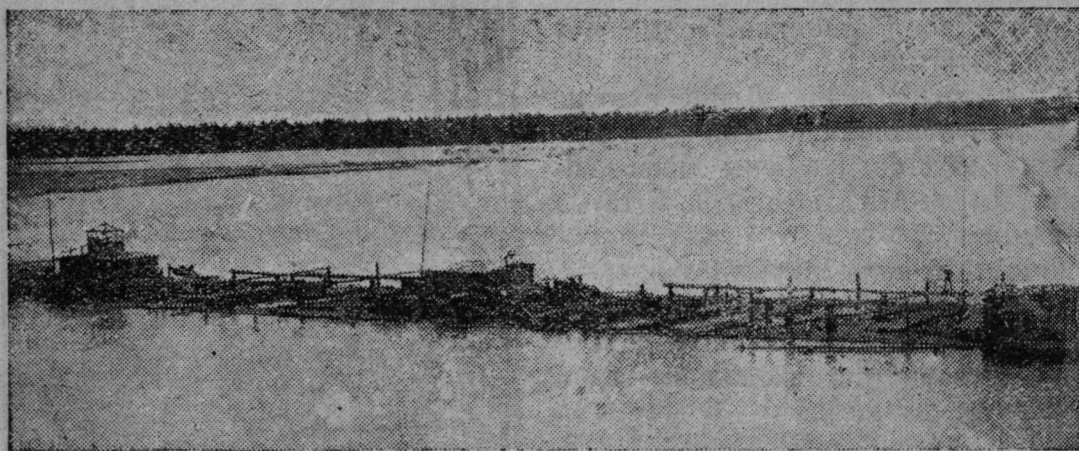
Асывоң ужалыејас бара воісны фабріка выдө да бара кутчыөісны важ моз уж дінө. Најо зев рада Нолөддлы вајісны көрзіна тыр быдсама зоріңјас.

Бара кутіс бергавны щөтка, гартчыны шөвк суңісјас да пуны пөртјасын ва.

— Чөјө, сізі те меным ен і вөтав, өіктад ветлөны оз трамвајјаснад.—Јуаліс Нолөддлые сылөн пөдругаыс.

Коміө вужөдіс Рудов Гергеј.

■ ■ ■

Лотовка Ежаа вылын — фото Ісаковлөн

Костромін Анфім

Лок зев мојдны

1 торја ворсантор.

Ворсејас:

1 Једіва дад—ар 50 кымына мужік.
2 Пед Івö — 12 арöса, школаын велöдчö.

Прөстöј керка пыщкөс, рытгорув; Једіва дад лөсөдö өјöс, сы дінын пукалö Івö.

Једіва мојдö, а Івö зев чөв пырыс кывзö.

ЈЕДІВА. Но, вот, кывзы Івö... Оліс-выліс јага баба...

ІВÖ. Гражданка јага, Једіва дад, а өні бабајасыд абу, ставыс гражданкајас.

ЈЕДІВА Но, мед... Оліс—выліс сіја пемыд сөд вөр шöрын. Вөрсакöд кыкөн.

ІВÖ. Мыј-нö најö гозја вöліны алі мыј?

ЈЕДІВА. Најö ез вöвны гозја, а...

ІВÖ (торкө)мыјнö?

ЈЕДІВА Öткыс вöлі јага баба, а мөдыс вөрса.

ІВÖ Мыј-нö сіјö вөрсаыс коді лөб?

Гашкө леснік да алі пріјомщік?

ЈЕДІВА. Абу, сіја січк... Гөгөр воан? Вөрсаыс оліс пу јылын, повчөдліс ветлыс-муныс јöвöс.

ІВÖ. Öтнас?

ЈЕДІВА. Öтнас, Івö, öтнас.

ІВÖ. Вот сіја і морт, оз пов некодыс? Мыјла-нö оліс пу вылын, оз öмöј вöлі керкаыс тырмы?

ЈЕДІВА. да-öд тајö, Івö, мојд.

ІВÖ. Лөсыд тај мојдыс, кор керка оз ков, позö пу вылын овны. Менам тај батö скамја вылын учлö да

сені век шуасö-а: бöк пö дојмö. Јга-ыс-нö көн олö?

ЈЕДІВА. Сіја, Івö, курöг кок јывса керкаын олö.

ІВÖ. Чөв, Једіва дад, курöг коксö-öд ріс сорөн сөјöны, а оз овны.

Мыј-нö сіја вöчлывлö?

ЈЕДІВА. Сіја, Івö, гөр вылын гöнај-тлö, тојінөн вöтлö, а тужсö гöлік-өн чышкалö.

ІВÖ. Мыјла-нö гöлікнас чышкалö? алі Еркаыс полö? Но, січ-кө тај, сіја прамöј тöтка вöлöма.

ЈЕДІВА. Но вот, коркö öтi дөтіна муніс вөрö.

ІВÖ. Мыјланö?

ЈЕДІВА. Січкөн, гулајтны.

ІВÖ. Öтнас, алі екскурсіјаөн?

ЈЕДІВА, Öтнас. Воіс вöрад дајымалі.

ІВÖ. Бат-мамыс-нö мыј вічöдісны, çолта дөтінаöс öтнассö лөçісны вөрö, алі пышјіс?

ЈЕДІВА. Инлы торкав, Івö! Но, вот, сіјöс адçіс јага бабаыд, дај шуö: лок-пö дөтіна ме дінö, ме-пö те-ныд кампет сета.

ІВÖ. Дөтінаыс көнкö шуö: öтдор ба-бајаскöд ме от сорңіт?

ЈЕДІВА. Оз. Дөтінаыд мунас сы дорö, а јага бабаыд і кватітас.

ІВÖ. Сөсөа-нö милітсіјаö нуöдас алі мыј?

ЈЕДІВА. Оз, пачö сујас.

ІВÖ. Мыј те, Једіва дад! Чөладöс öмöј

коркө пачын пöжавлöны-жö? Вöрсаясы-нö?

ЖЕДІВА. Вöрсаясы пу жылын пукалö да вакө.

ІВÖ. Сің-кө тај вöрсаясы јöј-жө вö-лöма, ачыс евідітелö шедö, а вакө. Сылы-öд колö пышјыны öдјөнжы-ка. Сесеа-нö мыј, јагаыс пöжаліс алі із дөтінасö?

ЖЕДІВА. Пöжаліс, дөрт. А те, Івö' он пов јага бабасы?

ІВÖ. Јагаыд ескөн ог пов, Једіва дад, да вот төыс пола. Ачыл-нін

пöрыс мопт, а век ылöдчан, се-щöмторја, віставлан челады, көе ескö мед јандысін челады повöд-лöмыс.

Сесеа ме төнсыд, Једіва дад, ні-нөм-нін ог понды кывзыны, бур-рос-кө ескөн віставлің — век кыв-зі-а, колхоз жылыс-лі мыј-лі, а тајö пöрјаслөмтö колö-нін вунöдны.

ЖЕДІВА Вот і віставлы öнја челады мојдтö! Öнi челадыд мi код-дөмыс гөгөрвöөнүжык.

Врид. ответственного редактора И. Пыстин.

Члены радиоллегии } И. И. Оботуров.
В. А. Савин.

Иш. № 6

КУЛЬТРАБОТНИКИ НАЦИОНАЛЬНЫХ РЕСПУБЛИК, ОБЛАСТЕЙ И РАЙОНОВ!

ЧИТАЙТЕ
ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ, ОБ-
ЩЕСТВЕННО-ПОЛИ-
ТИЧЕСКИЙ И НАУЧ-
НО-ПЕДАГОГИЧЕ-
СКИЙ ЖУРНАЛ

ВСЕ ИНТЕРЕСУЮЩИЕСЯ ВОПРОСАМИ
КУЛЬТУРНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА
НАЦИОНАЛЬНЫХ РЕСПУБЛИК, ОБЛ. и РАЙОНОВ

ПРОСВЕЩЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОСТЕЙ

Орган ЦК Союза Рабпрос. Выходит при бли-
жайшем участии НКП Союзных и Автономных
республик

Ответственный редактор А. А. АБОЛИН
Редакционная коллегия: А. А. Або-
лин, М. Бату, Г. В. Гасилов, С. М. Дьян-
штейн, Н. К. Крупная, Д. Д. Кучинский, Г. Э.
Литвин-Молотов, Н. Я. Марр, А. И. Нухрат, А. А.
Полоцкий, А. Платун, А. Р. Рахимбаев.

В ближайших номерах (6, 7, 8, 9 и 10) будут помещены следующие материалы.

О достижениях национальных республик (к 10-летию Чувашской, Карельской и Татарской АССР). О классово-чуждых влияниях в культурной и общественной работе среди национальностей. Итоги XVI партс'езда (вопросы культурного строительства, колхозного движения, профессиональной работы, подготовки кадров в национальных районах). Осенний сев и задачи культпросветработника. Опыт построения культпятилетки на местах. Борьба за культпоход. К 25-летию революции 1905 года, воспоминания нацработников о революционном движении на местах). Итоги II партсовещания по народному образованию. К с'езду по политехнизации школы. Проблемы нового учебника для национальных районов в реконструктивный период (Всероссийская конференция по учебной книге, подготовка к новому учебному году, опыт работы мест над учебной книгой). Вопросы подготовки нацкадров. О всесоюзной олимпиаде театров и искусства народов СССР и др. В отделе очерков будут помещены: „О красной Чувашии“, „Там, где прошел Турксиб“, „По лезгинским аулам“, „Хлопок“ и др.

ПОДПИСКА ПРОДОЛЖАЕТСЯ

Условия подписки: на год—8 р., 6 мес.—4 р. 50 к., 3 мес.—2 р. 50 коп.
Цена отдельного номера—1 руб.

ТРЕБУЙТЕ во всех газетных киосках и книжных магазинах

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ: Москва, 9, ул. Герцена
10, в ОППИ изд-ства „РАБОТНИК ПРОСВЕЩЕНИЯ“

Во всех отделениях и магазинах издательства; в киосках Контраген. печати
и у письмоносцев.

40845

НЖ Коми
1-1